Ratările strategice ale Armatei Române / Dependențe moderne

ROMÂNIA
Newsweek®

5-11.07.2019

Peste un milion de persoane beneficiază de ajutor social în București, indiferent de venituri. O parte sunt achitate de primarul Gabriela Firea prin îndatorarea Capitalei pe 20 de ani.

Anul 2 ■ Numărul 61 ■ Preț: 11,90 lei

5 948494 000029 19061

MAMA POMENILOR

MATINALUL #1 DIN ROMÂNIA

KISS FM

LUNI-VINERI • 06:00-10:00

Newsweek ROMÂNIA

5-11.07.2019 _ ANUL 2 _ NR.61

SUMAR

Periscop

06 **Politică**
Dăncilă are PSD! Ce va face cu el?
08 **Concurs**
Bucureștenii propun, Firea ignoră

Opinii

10 RĂZVAN CHIRUȚĂ
Mușcăm momeli și nu mai vedem că suntem pescuiți de șmecheri
RADU PARASCHIVESCU
Uniunea Grafomanilor
11 CRISTIAN PREDA
Renate

Dosar

12 **Analiză**
O țară de asistați social
14 Fiecare al 3-lea român e asistat
16 Lăzăroiu, concediat pentru că s-a atins de fraude
18 Lege împotriva „leneșilor“
20 Subvenții pentru un milion de bucureșteni

Periscop

22 **Dramă**
Semnele de întrebare din cazul fetiței de la Baia de Aramă
24 **Armament**
Ratările strategice ale Armatei Române
25 Gabriel Leș:
„Mă împușcați!“
30 Piranha V mușcă doar din buget
32 **Transport**
De ce nu trebuie ca Primăria să primească Centura București
33 Omul de încredere al lui Dăncilă, responsabil de lipsa autostrăzilor

Magazin

34 **Dependență**
Prinși în rețea
40 Andrei Cornea:
„La începutul anilor '90, s-au rupt niște Românii“
46 **Recomandări *Newsweek***
Lecturi de vară
50 **Sport**
Viitorul fotbalului românesc
53 **Rugby**
Tricoul primului meci internațional al „Stejarilor“
54 **Punctul pe i**
Ann Dowd
56 **Auto**
Concursul de Eleganță Sinaia 2019
Bavareză dezmembrată în comunism, din nou în România după 50 de ani
58 **Călătorii**
Patria whiskey-ului și a berii Guinness, prin ochii copiilor
60 **Tehnologie**
Inovații pentru siguranță sporită pe două roți

Calendar

62 Un român la Academia de Științe din Berlin

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

REDACTOR-ȘEF _ **Răzvan Chiruță**

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ **Cătălin Prisacariu**

Online manager _ **Ștefan Onica**
Senior editor _ **Mircea Marian**
Senior editor _ **Silviu Sergiu**
Senior editor _ **Mihai Duță**
Senior editor _ **Petre Bădică**
Senior editor _ **Ramona Ursu**
Editor _ **Flavia Drăgan**
Editor _ **Adina Mutăr**
Editor _ **Răzvan Scăețeanu**
Reporter special _ **Petru Zoltan**
Reporter _ **Adelina Sahlean**
Contributori _ **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu, Cristian Preda, Iulian Fota**

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

TRADUCERE

Monica Ady

GRAFICĂ

Cătălin Zaharia

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

er şey
ÇOK
ÜZEL
acak
MOĞLU

ISTANBUL, TURCIA

Istanbulul nu se predă!

Oamenii sărbătoresc în stradă, pe 23 iunie, victoria în alegerile municipale a candidatului de opoziție Ekrem Imamoglu, din partea Partidului Republican al Poporului (CHP). Deși scrutinul a fost reluat în capitala Turciei, din dispoziția președintelui Recep Tayyip Erdogan, candidatul susținut de acesta, Binali Yildirim (AKP), a fost învins chiar la o diferență mai mare decât în prima rundă de alegeri.

BURAK KARA/GETTY IMAGES

ASCOT, MAREA BRITANIE

Înalta societate

Autumn Phillips (nepoata Reginei Angliei, a doua din stânga) își face un selfie, pe 22 iunie, împreună cu Anna-Louise Felstead (artist grafic, stânga), Sarah Boe (actriță, a doua din dreapta) și Jessica Parker (dreapta), în a cincea zi a celebrei competiții hipice „Royal Ascot", de pe circuitul de curse din localitatea engleză.

MAX MUMBY/INDIGO/GETTY IMAGES

BERLIN, GERMANIA

Sărbătoarea solstițiului

Locuitorii din Berlin, dar și turiști veniți să viziteze capitala Germaniei au sărbătorit, pe 22 iunie, solstițiul de vară (cea mai lungă zi din an), în apropierea Muntelui Dragonului (Drachenberg).

PAUL ZINKEN/PICTURE ALLIANCE VIA GETTY IMAGES

MINSK, BELARUS

Fata fără cap

Gimnasta Linoy Ashram din Israel concurează, pe 23 iunie, în finala de minge, la Campionatul european de gimnastică ritmică. Competiția, extrem de populară în fostele republici sovietice, s-a desfășurat în capitala Belarusului.

DEAN MOUHTAROPOULOS/GETTY IMAGES

POLITICĂ

Dăncilă are PSD! Ce va face cu el?

Congresul partidului de guvernământ a arătat că liderii social-democrați nu au nici o idee despre direcția în care trebuie să meargă, după eșecul din alegeri și încarcerarea lui Dragnea.

PREMIERUL VIORICA DĂNCILĂ A CÂȘTIGAT FĂRĂ EMOȚII funcția de președinte al partidului, dar discursul contracandidatului ei Liviu Pleșoianu, încărcat de aprecieri la adresa regimului Dragnea, a fost cel mai aplaudat.

Discursul lui Pleșoianu s-a situat la polul opus față de cel al lui Dăncilă, care a susținut că PSD este cel mai pro-european partid din România, iar Executivul condus de ea nu se va mai amesteca în chestiuni referitoare la Justiție. Pleșoianu, considerat un outsider, a luat peste 15% din voturi. După prestația la reuniunea social-democrată, a fost lăudat de Adrian Năstase și Sputnik România.

Pe de altă parte, cel mai dur critic al lui Dragnea, Marian Oprișan, a fost huiduit și a fost nevoit să își întrerupă discursul la Congres.

Măsuri economice concrete nu s-au anunțat la această reuniune. Viorica Dăncilă a susținut că va termina o autostradă „cap-coadă", dar n-a spus nici unde e capul și nici unde e coada.

Gabriela Firea, primarul Capitalei, a absentat de la Congresul PSD. În ziua în care a fost aleasă noua conducere a partidului, ea a scris pe Facebook că a trecut cu bine printr-o operație de refacere a colonului, fără să po-

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

CAZUL SORINA
Semnele de întrebare din cazul fetiței de la Baia de Aramă » P.22

menească nici un cuvânt despre evoluțiile din PSD. Anterior, primarul sugerase că congresul a fost organizat intenționat la 29 iunie, pentru ca să nu poată participa. Primăria Capitalei este însă la limita falimentului, iar Gabriela Firea depinde de banii care-i vor fi alocați la proxima rectificare bugetară.

Fifor și Teodorovici o păzesc

Favoriții lui Dăncilă pentru posturile de președinte executiv și secretar general, Daniel Suciu și Marius Dunca, au pierdut.

Președinte executiv al PSD a fost ales ministrul de Finanțe, Eugen Teodorovici, iar secretar executiv va fi Mihai Fifor.

Teodorovici a fost toată viața sa funcționar în aparatul de stat. A mai ocupat postul de ministru de Finanțe în guvernarea Ponta, când a devenit celebru prin ordonanța care impozita bacșișul. După câteva luni de haos și proteste, ordonanța a fost abrogată.

În decembrie 2018, ministerul său a fost, oficial, inițiatorul controversatei ordonanțe de urgență 114/2018, care a provocat revolta întregului mediu de afaceri.

Mihai Fifor a fost ministru al Apărării în guvernul Dăncilă, dar a fost nevoit să demisioneze când a fost clar că Dragnea se va debarasă de el. Fifor semnase, în septembrie 2018, scrisoarea de protest inițiată de Gabriela Firea, în care i se cerea lui Dragnea să plece din fruntea partidului. Deși presa a publicat scrisoarea și semnătura sa, el a negat vehement că ar fi participat la acest demers.

Cine se luptă să piardă Cotroceniul

PSD trebuie să ia în relativ scurt timp o serie de decizii dificile: să desemneze un candidat la președinție care să intre în turul doi, chestiune care pare tot mai dificilă, să propună un comisar european și să remanieze Executivul.

PSD trebuie să ia o serie de decizii dificile: să desemneze un candidat la președinție care să intre în turul doi, chestiune care pare tot mai dificilă, să propună un comisar european și să remanieze Executivul

La congresul PSD a vorbit, ca invitat, liderul ALDE Călin Popescu Tăriceanu, care, probabil, va fi obligat de partidul său să candideze pentru Cotroceni. Tăriceanu speră, acum, să fie și candidatul PSD, având în vedere că, la europarlamentare, ALDE a luat circa 4%.

În primăvara 2019, Dragnea era cel care îl invita pe Tăriceanu să intre în bătălia pentru Cotroceni din poziția de candidat comun PSD-ALDE, iar președintele Senatului se lăsa rugat.

La 23 iunie, Eugen Teodorovici a anunțat, pe Facebook, că vrea să candideze pentru cea mai înaltă funcție în stat. „Vreau să arăt că un președinte poate să facă, nu doar să vorbească sau doar să tacă", a scris el.

Din PSD, și-au mai anunțat candidatura pentru Cotroceni: Liviu Pleșoianu, Mihai Fifor și Șerban Nicolae.

Viorica Dăncilă a explicat că PSD va comanda o serie de sondaje de opinie pentru a decide cine va fi adversarul lui Iohannis, în alegerile de la sfârșitul toamnei acestui an.

Alte chestiuni presante par și mai greu de decis: deși baronii PSD cer insistent remanierea, nu este deloc clar cine ar trebui schimbat. Deocamdată, Dăncilă a spus doar că nu vrea schimbarea lui Carmen Dan de la conducerea Internelor.

Cât despre desemnarea viitorului comisar european, discuția a dispărut de pe agenda publică. Dăncilă a nominalizat însă un comisar european interimar, pe fostul europarlamentar Ioan Mircea Pașcu, care ar urma ca, timp de patru luni, să ocupe postul deținut de Corina Crețu. Pașcu a fost activist PCR înainte de 1989, iar după căderea lui Ceaușescu a fost alături de Ion Iliescu, fiind unul din artizanii tratatului cu URSS. Acest tratat a provocat reacții critice dure în România, dar URSS s-a desființat înainte ca documentul să intre în vigoare.

Dăncilă a mai impus PSD o măsură controversată: în pofida protestelor vehemente, partidul îl va susține pe Mugur Isărescu pentru un nou mandat de guvernator al BNR.

Cum se cumpără baronii

Înainte de congresul PSD, Viorica Dăncilă a avut grijă să-și asigure susținerea baronilor locali. Printr-o primă ordonanță de urgență, ea a stabilit că președinții de consiliu județean vor fi aleși direct, într-un singur tur, la fel ca și primarii. O a doua ordonanță de urgență, mult mai disputată, prevede acordarea de pensii speciale către aleșii locali. În plus, baronii locali vor avea o putere mai mare asupra funcționarilor din subordine, iar consiliile locale vor putea adopta hotărâri referitoare la patrimoniul localității cu votul unei majorități de 50% plus unu, nu cu votul a două treimi din consilieri.

FOTO: FOTO INQUAM PHOTOS/OCTAV GANEA

CONCURS

Bucureștenii propun, Firea ignoră

Primarul Capitalei a cerut bucureștenilor să îi propună proiecte pentru a le finanța. Degeaba.

LA PUȚINĂ VREME DE LA preluarea mandatului, în vara anului 2016, primarul general Gabriela Firea lansa, pe pagina de Internet a Primăriei, „Campania pentru identificarea de proiecte de interes local, inițiativă cetățenească: Propune pentru București!" Locuitorii urbei au luat provocarea în serios și au propus zeci de proiecte, unele foarte bine argumentate, cu termene și soluții.

Stop joc!

Pe 27 noiembrie 2017, Primăria anunța: „Campania Propune pentru București! a ajuns la final. În urma ierarhiei votului cetățenilor, acțiunile necesare implementării primelor 20 de proiecte de interes local inițiate de cetățeni vor fi incluse în proiectul de buget al Municipiului București, pentru anul 2018".

Lipsă de interes pentru intersecții

Proiectul care a primit cele mai multe voturi din partea cetățenilor a fost „Creșterea siguranței rutiere în 250 de intersecții și 320 de kilometri de străzi". După ce autorul, Marian Ivan, arată că „România este pe locul al doilea în Uniunea Europeană la numărul de decese provocate în accidente rutiere, raportat la 1.000.000 de locuitori", acesta spune că „obiectivul general al proiectului este realizarea de marcaje rutiere care au scopul de creștere a impactului vizual asupra participanților la trafic vulnerabili (bicicliști), pentru reducerea numărului de accidente rutiere și în special a celor soldate cu victime omenești. Alte obiective conexe: încurajarea utilizării bicicletei în scop utilitar ca metodă alternativă de deplasare la serviciu, descongestionarea traficului rutier, ca efect al diminuării numărului deplasărilor cu autoturismul, pe distanțe scurte și medii".

Proiectul a fost ignorat. În mandatul Firea nu s-a construit niciun metru de pistă de biciclete, iar traficul este mai prost decât în mandatul lui Sorin Oprescu, fostul edil.

Proiectul „Ai parcat ca un bou" continuă

Proiectul *Newborn* a fost bifat de Firea. Primarul a anunțat că programul de sprijin pentru cuplurile infertile continuă și în 2019. Pe baza lui, se acordă un ajutor financiar de 13.800 de lei, de familie.

Al treilea proiect cerut de bucureșteni este „Pista de alergare din tartan, în Herăstrău". Aceasta nu a fost amenajată, porțiunea unde se aleargă este îngustă, înclinată spre lac și cu crăpături. S-au făcut marcaje pe o porțiune mică.

Mihai Gutanu a cerut „Aplicație de avertizare parcare neregulamentară". Și a argumentat: „Toții șoferii vor avea de câștigat. În acest moment, unii șoferi pun un bilet pe parbriz pe care își scriu numărul de telefon. Fac asta atunci când știu că autoturismul lor este parcat neregulamentar și blochează un alt autoturism. Această aplicație conectează într-un server de mare capacitate (dispecerat online) numărul de înmatriculare al autoturismului, cu numărul de telefon al șoferului logat la aplicația respectivă. În acest fel, șoferii vor primi informații regulat prin sms, informații de felul: Vine furtuna! Strada X e blocată! Devieri de circulație".

În București, rămâne ca fiecare să parcheze unde poate.

Pe aceeași lungime de undă a fost Valentin Dincă. El a propus: „Aplicație pentru telefonul mobil de semnalare a locurilor de parcare libere". Obiectivul ar fi: „Facilitarea identificării spațiilor de parcare libere din centrul orașului de către șoferi", iar un proiect pilot a fost propus pentru parcarea din apropierea Hotelui Hilton. Deși a fost estimat un buget de doar 190.000 de euro, proiectul nu s-a făcut.

SMURD-ul social nu funcționează

Au existat și proiecte punctuale, cum ar fi: „Pietonale în cartierul creativ" sau „Amenajare parcare Decebal", ori „Monument la Sala Dalles în memoria martirilor din 1989". Unele proiecte, pe cât sunt de necesare, pe atât sunt de SF în contextul actual. „Tehnologie revoluționară de eliminare a infecțiilor nosocomiale din spitale cu ajutorul roboților". Așa ceva nu există în zecile de spitale administrate de Primăria Capitalei.

S-a solicitat proiectul „SMURD social - Aplicație IT pentru toate persoanele aflate în stare de vulnerabilitate". „Obiectivul general al proiectului este dez-

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA / ALBERTO GROSESCU

Propune pentru București!

Despre Regulament Contact Autentificare Înregistrare

#	Titlu Proiect	Inițiator	Voturi
1	"ÎMPREUNĂ, ÎN SIGURANȚĂ, PE ACELEAȘI STRĂZI" - CREȘTEREA SIGURANȚEI RUTIERE ÎN 255 DE INTERSECȚII ȘI 320 KM DE STRĂZI	Ivan Marian	1446
2	NEWBORN	Baluta Marilena	866
3	PISTA DE ALERGARE DIN TARTAN IN HERASTRU - Conform Notei Comisiei de evaluare a proiectelor acest proiect va fi implementat intr-o locatie pretabila, respectiv Parcul Tineretului	Toma Vlad	526
4	PIETONALE DE WEEKEND ÎN CARTIERUL CREATIV AL BUCUREȘTIULUI	Gavrila-Bostan Andrei	514
5	TOTEMURI CU VALOARE CULTURALĂ ÎN CARTIERUL CREATIV AL BUCUREȘTIULUI	Florea Irina Andreea	443
6	REGENERARE URBANĂ: RECONSTRUCȚIA PIAȚETEI DECEBAL	Turon Alexandru-Ion	327
7	APLICAȚIE DE AVERTIZARE PARCARE NEREGULAMENTARĂ	MIHAI GUTANU	275
8	LOC DE JOACA PENTRU COPII, ZONA DE RELAXARE/DESTINDERE PENTRU ADULTI, VARSTNICI - UN SPATIU VERDE NOU, EXTINS PE VERTICALA.	Nacev Ioana	228
9	TEHNOLOGIE REVOLUTIONARA DE ELIMINARE A INFECTIILOR NOSOCOMIALE DIN SPITALE CU AJUTORUL ROBOTILOR	Sandu Daniel	207
10	ZERO BORDURA LA TRECERILE DE PIETONI	Bota Calin	194
11	MONUMENT SALA DALLES - „ IN MEMORIA TINERILOR EROI UCISI IN 21 DECEMBRIE 1989„	GITLAN Ion	186

3 IMAGINI ALE UNUI EȘEC
Proiectele propuse de bucureșteni pentru Capitală (stânga sus). Moș Crăciun vatman schimbă macazul manual (drepta). Trafic infernal în oraș (jos).

voltarea infrastructurii sociale și facilitare în accesare rapidă a serviciilor de specialitate de către persoanele aflate în stare de vulnerabilitate, domiciliate în București", a scris Caton Musceleanu. Fără succes.

SOS pentru tramvaie

O ideee ingenioasă a fost: „Menținerea liberă a liniilor de tramvai, înainte de intrarea în intersecție, prin sistem video automat de detecție", a lui Andrei Rigu. Acesta a identificat corect: „Există o practică încetățenită la nivelul Bucureștiului, de ocolire a coloanei de mașini care așteaptă la semafor pentru a ajunge în fața ei și a depăși mai rapid intersecția. Această practică este ilegală și, deși este câteodată sancționată de Poliția Rutieră, se produce foarte des și la nivelul tuturor sectoarelor orașului. În acest moment, Poliția Rutieră este depășită de amploarea acestui fenomen. Mai mult, manevra reprezintă un risc pentru călătorii care așteaptă în stație, pietonii care traversează".

Practica de depășire a coloanei de mașini este un succes și în ziua de azi. N

➤ *Newsweek România* a cerut un punct de vedere oficial, dar Primăria Capitalei nu a răspuns cererii.

RĂZVAN CHIRUȚĂ

Mușcăm momeli și nu mai vedem că suntem pescuiți de șmecheri

Zeci de documente secrete din sediul Agenției Naționale pentru Resurse Minerale au fost furate, dezvăluia *Newsweek România* în ediția sa din 21 iunie. O mare parte din acte fac parte din dosarul licenței de exploatare a aurului de la Roșia Montană, iar restul privesc zăcămintele de hidrocarburi din Marea Neagră. Au dispărut încă din 2015.

E a doua situație de acest fel, după pierderea contractului Bechtel, nelămurită până azi.

Dispariția are loc în contextul în care statul român trebuie să prelungească sau nu, anul acesta, licența de exploatare a aurului din Apuseni, iar Gabriel Resources cere la Washington despăgubiri de 4,4 miliarde de dolari pentru că nu a primit autorizațiile necesare pornirii proiectului minier de la Roșia Montană.

Așa că întrebarea vine firesc: actele au fost pierdute din incompetență sau, din contră, au fost furate cu bună știință de persoane care au tot interesul ca România să piardă procesul și să plătească uriașele despăgubiri? Răspunsul merge mai degrabă înspre această a doua ipoteză.

O ipoteză jurnalistică, deocamdată, pentru că, deși dezvăluirea *Newsweek România* ar fi trebuit să declanșeze un scandal monstru, deși procurorii ar fi trebuit să se sesizeze imediat, deși serviciile secrete ar fi trebuit să fie la curent cu această gravă dispariție, o liniște deplină s-a așternut peste țară. De fapt, liniște doar pe acest subiect, căci autoritățile române s-au lăsat trase, penibil, în uriașa gălăgie făcută în jurul cazului Sorina, copilul înfiat de o familie de români din SUA, care, din dorința de a face un bine, s-a trezit într-un vârtej al minciunilor, acuzațiilor idioate și umilințelor chiar din partea celor care ar trebui să protejeze drepturile copiiilor.

Deși exista o sentință definitivă și clară privind adopția, deși există nenumărate mărturii față de reaua credință a asistenților maternali, deși cazul ar fi trebuit să se lase cel mult cu o sancțiune pentru acțiunea complet neprofesionistă a procurorului care a tras de fetiță, spirala prostiei s-a amplificat și, asemenei unui uragan, distruge totul în viața Sorinei și a părinților ei adoptivi.

Dacă într-un caz evident penal, în care România riscă să piardă 4,4 miliarde de dolari, statul nu a reacționat, în cazul Sorina, s-a sesizat Parchetul General, care a a împiedicat nejustificat ieșirea copilului din țară, secția specială de investigare a magistraților, care dintr-o dată nu mai e așa controversată și contestată în ochii marilor experți de pe Facebook, direcții, agenții și autorități care până acum au stat degeaba.

Ne-am obișnuit atât de tare cu manipulările, cu răul, cu incompetența, încât și mulți dintre noi cad în această capcană a superficialului care ne înconjoară: ne revoltăm acolo unde nu e cazul și înghițim fără tăcere fapte care ne schimbă viața în rău. Păcat.

RĂZVAN CHIRUȚĂ
este redactor-șef al Newsweek România

Uniunea Grafomanilor

Înainte de 1989, Editura Litera din București (fără legătură cu Litera de azi) publica volume în regia autorilor. Principiul de funcționare era simplu: plăteai și apăreai. Oricine putea să abereze despletit, pe banii lui sau ai unui prieten generos, și să-și procure astfel un masaj de întreținere a orgoliului, care exista, de altfel, și în alte țări, sub numele de „vanity publishing". Cine avea bani de risipit se putea visa egalul lui Doinaș, Țoiu sau Bălăiță. Și își putea pune placheta în bibliotecă, între poeziile Ilenei Mălăncioiu și cele ale lui Șerban Foarță. Când vezi cărțile pe raft, cotor lângă cotor, ce mai contează talentul? își spuneau ei spre autoîncurajare. Existau doar două interdicții pe atunci: limbajul pornografic și criticarea puterii. În rest, undă verde. La apariția cărții, cineva de la editură te chema la sediu, unde erai felicitat în glumă și ți se punea în brațe o bună parte din tiraj, cu care erai liber să faci ce voiai.

Grafomania de azi, cuplată la ambiția de-a ajunge scriitor chiar dacă nu știi toate literele alfabetului, își are probabil rădăcinile în impostura contra cost de atunci. Între timp, lucrurile s-au schimbat. Acum poți fi și netalentat, și pornografic. Și submediocru, și vanitos. Nu se mai pune problema că rămâi nepublicat. Se găsește oricând o editură de apartament care să-ți creeze iluzia sau mirajul validării pe piață. Autorlâcul e, de trei decenii încoace, o boală care se împrăștie devastator. Toată lumea scrie, de la

RADU PARASCHIVESCU

pompieri voluntari la moașe comunale, de la securiști la balerini, de la rapsozi la profesori de sport. Muza inspirației e silită să se multiplice neîncetat pentru a face față cererii. Sigur, nu ai voie să judeci calitatea unei cărți în funcție de meseria autorului. Așa ceva nu se face. Un frizer, un urolog sau un taximetrist care scrie o carte valoroasă merită aplauze și îmbărbătări.

Marea problemă e, bineînțeles, veleitarismul. Și nu cel simplu, care produce efecte pe spații mici. Nu. Lucrul scandalos e liota de antitalente cu proptele la vârful scriitorimii, care invadează paginile revistelor literare, își asigură apariții editoriale și chiar ies din țară pe post de ambasadori culturali. Uniunea Scriitorilor riscă de ani buni să se transforme în Uniunea Grafomanilor cu ajutor lăuntric. Critici de vârf acceptă, nu se știe de ce, să însoțească în lume – cu vorba și cu fapta – cărți care nu sunt altceva decât jigniri la adresa literaturii adevărate. La târgurile de carte scot capul piloși fără acces la idee, care le râd în nas unor autori care stau cu cărțile nepublicate fiindcă fie „nu știu pe nimeni", fie le repugnă compromisul și concesia.

La ultima ediție a Bookfest-ului, am primit câteva asemenea mostre de obrăznicie între coperți. Iar ceea ce provoacă revoltă nu e doar lipsa de talent a autorilor, ci exigența redusă a Uniunii. Deși se laudă că și-a sporit selectivitatea, Uniunea Scriitorilor are o mulțime de membri vinovați de prostituarea cuvântului scris. Câțiva dintre ei au fost promovați chiar de capii Uniunii și nu se va mira multă lume dacă vor începe să colecționeze premii literare. În fine, altora nu le ajunge bătătura națională și reușesc, prin demersuri care nu pot avea succes decât cu sprijin din interiorul Uniunii, să-și aranjeze lansări și turnee de lectură afară, cu toate că parcurgerea oricărei pagini din „opera" lor, la nimereală, sfârșește prin a te indigna. O asemenea formă de impostură e greu de digerat și imposibil de oprit. Veleitarismul literar de acest tip o obligă pe Ana Blandiana să devină colegă de raft cu Maria Grapini și pe Octavian Soviany să-și lipească talentul de tupeul lui Codin Maticiuc. Iar asta e pe cât de trist, pe atât de revoltător și ridicol.

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

CRISTIAN PREDA

Renate

Inițial, am vrut să scriu despre Sorina. Toată lumea i-a zis așa, folosind doar numele mic, fiindcă n-avea familie. O biată fată abandonată, devenită apoi un soi de cobai al sistemelor de protecție a copilului și, respectiv, de adopții, victimă a unor proceduri lacunare, a unei prese avide de senzațional, dar și a unor politicieni demagogi. Voiam să fac un clasament al ororilor generate de acest „caz" și să explic de ce cinismul i-a răpit fetei identitatea la care tânjea și a făcut ca în continuare ea să rămână fără un nume de familie.

A apărut, însă, ceva mai interesant, politic vorbind, și anume numirea unui nou Avocat al Poporului. În ultimii ani, poziția a fost ocupată de către Victor Ciorbea. Fostul premier a fost foarte contestat în măsura în care a ținut, în numeroase ocazii, partea guvernului, nu a cetățenilor. Să reamintim că încă din 2012 Comisia Europeană a introdus în rapoartele MCV solicitarea expresă ca Avocatul Poporului să fie o personalitate neutră, desemnată prin consensul forțelor parlamentare. Acum cinci ani, Ciorbea a fost susținut de PSD, deși fusese până cu puțin timp înainte membru al PNL: în Parlament, fostul partid a votat contra lui. Iar Ciorbea n-a uitat tot mandatul lucrul ăsta, îmbrățișând tot ce irita PNL.

În 2019, politizarea a atins un nou grad. Partidele din opoziție au propus un candidat care a fost pe vremuri în aripa liberală a UDMR, Peter Eckstein-Kovacs. Multe personalități publice au susținut ideea, știind că e vorba despre un veritabil apărător al cetățenilor. Coaliția PSD-ALDE a impus-o pe Renate Weber.

Pozițiile sale politice din ultimii ani au fost foarte problematice: fostă șefă a Fundației Soros, Weber s-a raliat fără probleme taberei care l-a transformat pe celebrul filantrop în inamicul României, după un scenariu folosit și de alte forțe politice din regiunea Balcanilor și nu numai. În dezbaterea despre derapajele statului de drept, ea a susținut gruparea Dragnea-Iordache-Toader, adică groparii independenței magistraților.

Și mai straniu e faptul că Renate Weber a fost, acum o lună, la scrutinul european, pe lista unui partid, ALDE. Desigur, în ziua în care candidatura ei la demnitatea de Avocat al Poporului a fost anunțată, fosta deputată și-a anunțat demisia din partid. Ridicolul sare în ochi: e evident că partizanatul nu-i abandonat precum o haină veche. Mai e ceva, și mai supărător. Întrucât partidul care a susținut-o în alegeri nu a trecut pragul electoral, Weber preia demnitatea de Avocat al Poporului ca pe un soi de premiu de consolare. Asta delegitimează instituția tot atât de mult ca și partizanatul lui Ciorbea.

Dezbaterea despre Sorina și votarea Renatei Weber au ceva în comun, și anume disprețul față de domnia legii.

CRISTIAN PREDA
este profesor de științe politice la Universitatea București

ARMAMENT
Ratările strategice ale Armatei Române » P.24

ANALIZĂ

Pomana ca armă politică

Cheltuielile cu asistența socială au explodat în guvernarea PSD. Doar alocările pentru salariile bugetarilor au crescut mai mult în regimul Dragnea.

PROBLEMA ASISTENȚEI SOCIALE din România nu este atât suma brută cheltuită, cât faptul că ajutoarele sunt acordate atât celor foarte săraci, cât și celor relativ prosperi, care nu au nevoie de o astfel de susținere din partea statului.

De exemplu, în București, sute de mii de familii beneficiază de o subvenție masivă pentru apa caldă și căldura furnizate de RADET.

Unele din aceste familii au nevoie de sprijin, dar altele nu, Bucureștiul fiind cel mai bogat oraș din țară.

Alocația universală pentru copii – care a fost dublată în 2015 și 2019, la inițiativa PNL – este o altă formă de asistență socială acordată indiferent de veniturile beneficiarilor.

Tot sistemul de asistență socială este marcat de fraude și risipă, dar singurul ministru al Muncii care a abordat frontal această problemă, Sebastian Lăzăroiu, membru în Cabinetul Boc, n-a supraviețuit în funcție decât trei luni și jumătate. După Lăzăroiu, niciun demnitar nu a mai abordat problema fraudelor.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

Condamnarea lui Liviu Dragnea într-un dosar în care angajatele la direcția de asistență a copilului Teleorman lucrau, de fapt, pentru PSD arată o altă formă de sustragere a acestor bani publici.

Ministerul Muncii nu pare să fi verificat dacă sistemul de angajări fictive funcționează și în alte județe.

Newsweek România vă prezintă un tablou general al complicatului sistem de asistență socială, precum și disputele ideologice din jurul acestor uriașe alocări bugetare.

Majorarea bugetului pentru asistență socială are o miză politică: cea mai mare parte a celor care depind de ajutoarele sociale votează cu PSD.

Foto INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

LIVIU DRAGNEA

Fiecare al 3-lea român e asistat

În 2016, asistența socială a consumat 81,8 miliarde de lei din bugetul de stat. În 2017, au fost 92,5 miliarde de lei.

ÎN 2018, CHELTUIELILE AU SĂRIT la 101,3 miliarde de lei, o majorare de aproape 20% față de guvernarea Cioloș.

În primele patru luni ale lui 2019, au crescut din nou, cu 15% față de aceeași perioadă a anului 2018. În consecință, este posibil ca, la finalul acestui an, cheltuielile cu asistența socială să sară de 115 miliarde de lei.

Totuși, întrucât PIB-ul a crescut, ca procent din produsul intern brut, cheltuielile cu asistența socială plătite de la bugetul de stat s-au menținut ușor sub 11%, în 2017 și 2018. Anul trecut, ca procent din cheltuielile bugetare, au reprezentat 31,4%. Aceasta este doar o parte a pomenilor sociale făcute de statul român, cea plătită de la bugetul central. Nu include diferite subvenții acordate de autoritățile locale. De exemplu, în Capitală, pensionarii circulă gratuit cu RATB-ul, indiferent de pensia pe care o primesc.

280.000

de români primesc alocații pentru susținerea familiei (sume acordate familiilor monoparentale sau celor în cadrul cărora veniturile salariale per membru de familie sunt foarte mici)

În mai 2017, erau 3.685.785 de beneficiari și se făcuseră plăți de 1,8 miliarde lei

Nesfârșita listă a formelor de asistență

Fostul ministru al Muncii, Lia Olguța Vasilescu, a prezentat, într-un răspuns la interpelarea unui deputat ALDE referitoare la formele de asistență socială, nu mai puțin de 14 beneficii sociale plătite de ministerul pe care-l conducea.

Cea mai importantă cheltuială în bugetul Ministerului Muncii era pentru plata alocației de stat pentru copii. În mai 2017, erau 3.685.785 de beneficiari și se făcuseră plăți de 1,8 miliarde de lei.

Pe locul doi vin cheltuielile cu indemnizația pentru creșterea copilului, care au crescut de la 1,76 miliarde de lei, în 2012, la 2,06 miliarde de lei, în 2016.

Ministerul Muncii mai plătea:

- stimulant lunar de inserție,
- indemnizația lunară aferentă concediului de acomodare,
- alocația lunară de plasament,
- alocația de susținere a familiei,
- venitul minim garantat, ajutoare de urgență,
- indemnizația pentru persoanele cu handicap,
- buget complementar lunar pentru persoane cu handicap,
- indemnizația pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual,
- alocația de hrană pentru copiii cu SIDA,
- indemnizația pentru copiii cu SIDA,
- ajutor pentru încălzirea locuinței.

De exemplu, aproape 280.000 de români primesc alocații pentru susținerea familiei (sume acordate familiilor monoparentale sau celor în cadrul cărora veniturile salariale per membru de familie sunt foarte mici), iar 138.000 sunt cei care primesc o indemnizație pentru creșterea copiilor.

Indemnizația de creștere a copilului este singura sursă de venit a părintelui care rămâne acasă pentru a își crește copilul până la vârstă de un an sau doi. Dacă acesta are un handicap, părintele poate beneficia de indemnizație până când copilul ajunge la vârsta de trei ani.

În răspunsul la interpelarea deputatului ALDE se poate observa că, în 2012, Ministerul Muncii oferea ajutoare sociale pentru 542.156 persoane cu handicap. În mai 2017, erau 629.881. În medie, numărul lor a crescut cu circa 15.000 pe an, dar în cinci luni de guvernare Dragnea, în 2017, saltul a fost de peste 12.000 de persoane.

CIFRE
542.156 persoane cu handicap primeau, în 2012, ajutoare sociale de la Ministerul Muncii. În mai 2017, erau 629.881. În cinci luni de guvernare Dragnea, în 2017, s-au mai adăugat peste 12.000 de persoane

138.000
de români primesc o indemnizație pentru creșterea copiilor

Sunt două posibile explicații pentru această evoluție: fie existau numeroase persoane care au așteptat regimul PSD ca să-și depună dosarele, fie a crescut substanțial numărul fraudelor.

Acordarea a diferite forme de asistență socială, fără nicio diferențiere legată de venit, face ca, în România, numărul celor care, oficial, sunt considerați a fi asistați sociali să fie de peste 6,5 milioane.

LIA OLGUȚA VASILESCU

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; BOGDAN DĂNESCU

FRAUDĂ
Sebastian Lăzăroiu a făcut public că Ministerul Muncii a constatat că 63% din dosarele fraudate erau în primării care aparțineau USL: PSD – 32%, PNL – 26% și PC – 5%.

Lăzăroiu, concediat pentru că s-a atins de fraude

În iunie 2011, ministrul Muncii din cabinetul Emil Boc, Sebastian Lăzăroiu, explica faptul că 23% din banii pentru prestații sociale se duc la cei mai bogați 20% dintre români, iar aceştia trebuie scoşi din sistem.

200.000-300.000 DINTRE asistații sociali sunt de ani de zile aceiași în sistem, unii fiind chiar apți de muncă, a explicat Sebastian Lăzăroiu. Acesta spunea atunci că este nevoie de un sistem informatizat integrat, prin care să poată fi verificate încrucișat toate persoanele care intră într-un program sau altul de asistență socială, pentru a nu mai exista „orbi care conduc mașina și primesc indemnizații de handicap vizual" sau „persoane care merg să-și ridice venitul minim garantat cu Mercedesul".

Fostul demnitar din Cabinetul Boc mai arăta că beneficiarii de alocații pentru susținerea familiei (ASF) erau plecați la muncă în străinătate; dețineau bunuri precum tractoare și autoturisme noi, terenuri intravilane și extravilane peste limita permisă. În perioada ministeriatului lui Lăzăroiu, în urma controalelor Ministerului Muncii, s-a constatat că 63% din dosarele fraudate erau în primării care aparțineau USL: PSD – 32%, PNL – 26% și PC – 5%.

„Procentul, în cazul celor de la USL, depășește media", afirma Lăzăroiu. După estimările ministrului Muncii, la acel moment, în România aproximativ 8,3 milioane de persoane erau ajutate

financiar de stat. „Dintre aceştia, 1,8 milioane nu sunt angajaţi, nu urmează cursurile unei şcoli sau altfel de cursuri de specializare şi nu suferă de vreun handicap. Practic, sunt buni de muncă, dar trăiesc din ajutor", a explicat fostul ministru al Muncii.

Sebastian Lăzăroiu a fost concediat înainte de a-şi pune în aplicare proiectele de reformare a sistemului.

Unul din puţinii care i-au susţinut, în acei ani, ideile a fost guvernatorul BNR, Mugur Isărescu. În 2010, în plină criză economică, Isărescu spunea: „România se comportă ca un stat social, cu cheltuieli bugetare de 40% din PIB, dar nu poţi să păstrezi şase milioane de asistaţi sociali cu 3 milioane de lucrători în sectorul neguvernamental şi cu un milion de bugetari".

Guvernatorul a explicat că alte ţări care au acest model de stat social au, în schimb, venituri la buget de 40-45% din produsul intern brut (PIB), nu de 30-31% din PIB, ca în România.

Stânga apără sărăcia

Mai mulţi ideologi de stânga au criticat abordarea dreptei din România şi au susţinut că sistemul de asistenţă socială este mult prea redus faţă de sărăcia din România.

Victoria Stoiciu, coordonator de programe la Fundaţia Friedrich Ebert România şi doctorand la Universitatea Babeş-Bolyai, explica, în 2018: „E un mit foarte răspândit, acela că oamenii sunt săraci pentru că nu muncesc şi mai ales pentru că leneşi fiind, refuză să muncească. Aici sunt două observaţii de făcut – prima ar fi că România are cea mai mare rată din UE a persoanelor care muncesc şi se află în sărăcie (19% working poor), o dovadă clară că munca nu e unica soluţie împotriva sărăciei.

A doua observaţie este aceea că, de regulă, acolo unde avem cei mai mulţi beneficiari de VMG, acolo avem şi cele mai puţine locuri de muncă şi, în general, cele mai puţine oportunităţi economice. De cele mai multe ori, oamenii nu muncesc pentru că nu au unde munci, nu pentru că sunt leneşi, cum se spune. De exemplu, în Bucureşti, unde sunt multe locuri de muncă, avem doar 200 de beneficiari de VMG. Lucrurile stau complet invers în judeţe sărace ca Vaslui, Teleorman, Mehedinţi, unde sunt foarte puţine locuri de muncă".

Şi fostul ministru Mircea Coşea a respins ideea că România ar fi stat social: „Toată lumea ţipă că România e stat social, pentru că o mare parte din buget merge pentru plata salariilor bugetarilor şi a pensiilor, însă cei care primesc salarii o fac pe baza unei munci prestate, iar pensionarii primesc pensii pe baza contribuţiei pe care au avut-o de-a lungul vieţii active.

Fondul din care sunt plătite aceste sume trebuie reglementat foarte bine, categoriile de finanţare trebuie diferenţiate şi finanţate diferit în funcţie de importanţa unor obiective naţionale: dai mai mult copiilor, oferi mai puţin persoanelor apte de muncă etc.".

În iunie 2018, deputatul USR Adrian Dohotaru s-a alăturat campaniei de apărare a beneficiarilor de ajutoare sociale şi, într-o interpelare către ministrul Muncii, scria: „În mod sistematic, presa prezintă neadevăruri despre procedura de acordare a ajutorului social şi despre beneficiarii de ajutor social. Această campanie creează un dispreţ tot mai puternic pentru grupurile vulnerabile, în contradicţie cu art. 5 lit. (d) şi lit. (i) din Legea Asistenţei Sociale nr. 292/2011, care garantează dreptul la demnitate şi nediscriminare pentru toate persoanele. Preluarea miturilor şi dezinformărilor din presă în iniţiative legislative legitimează această campanie de stigmatizare şi adânceşte tensiunile sociale existente". Între timp, el a părăsit şi partidul şi grupul USR.

Pe de altă parte, în 2017, USR i-a retras sprijinul politic unui consilier din Consiliul General al Municipiului Bucureşti, Florin Ivan, care, la o dezbatere, ar fi spus că nu ar trebui oferite ajutoare sociale celor în nevoie, din cauză că banii ajung să fie băuţi.

MAI MULTĂ ASISTENŢĂ
Victoria Stoiciu susţine că este un mit foarte răspândit că oamenii sunt săraci pentru că nu muncesc şi mai ales pentru că, leneşi fiind, refuză să muncească

Mai mulţi ideologi de stânga au criticat abordarea dreptei din România şi au susţinut că sistemul de asistenţă socială este mult prea redus faţă de sărăcia din România

Lege împotriva „leneșilor"

Statisticile indicau circa 250.000 de beneficiari ai așa-numitului venit minim garantat (VMG), în 2015.

NUMĂRUL LOR A SCĂZUT MASIV pe fondul migrației și reducerii șomajului, ajungând la puțin peste 200.000, în 2017.

Aceasta era categoria cea mai blamată din rândul asistaților social, atât de către guvernanți, cât și de angajatori. Ei erau acuzați că nu vor să se angajeze pentru că primesc acest venit lunar.

În 2018, Camera Deputaților a votat modificarea legii privind venitul minim garantat, astfel încât refuzul unui loc de muncă conduce automat la tăierea ajutorului pe o perioadă de șase luni.

„Refuzul unui loc de muncă oferit sau refuzul de a participa la serviciile pentru stimularea ocupării forței de muncă și de formare profesională oferite de agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă atrage încetarea dreptului la ajutorul social", prevede legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat.

Noua lege prevede că, pentru sumele acordate ca ajutor social unor persoane majore apte de muncă, acestea au obligația de a presta lunar, la solicitarea primarului, acțiuni sau lucrări de interes local, „fără a se putea depăși regimul normal de lucru și cu respectarea normelor de securitate și igienă a muncii".

„În situația în care persoana nominalizată să efectueze acțiunile sau lucrările de interes local se află în incapacitate temporară de muncă sau și-a pierdut total ori parțial capacitatea de muncă, obligația de a presta acțiunile sau lucrările de interes local (...) se transferă celorlalte persoane apte de muncă din familie, cu acordul primarului", se mai arată în proiect. În cazul în care, după o verificare, se constată că familia sau persoana singură a realizat venituri și din alte surse și acestea nu au fost declarate de titular, se dispune încetarea dreptului la ajutor social.

Cine sunt beneficiarii VMG

- 216.000 de beneficiari de VMG erau în 2017 (număr aflat într-o scădere aproape continuă în ultimii ani), iar ponderea VMG în bugetul de ajutoare sociale este de 5,8%.
- 0,76% dintre cei cu venit minim garantat au refuzat, în 2017, un loc de muncă sau un curs de recalificare, adică în jur de 2.500 de persoane.
- 350 de persoane au refuzat de trei ori și li s-a sistat beneficiul, adică 0,11%.
- 1/3 dintre beneficiari au doar opt clase, arată „Studiul sociologic privind venitul minim garantat", din 2009, făcut de Gallup pentru Banca Mondială.
- 21% dintre ei au doar patru clase, iar 13% sunt fără niciun fel de școală.
- 3/4 din numărul total de beneficiari stau la țară, conform unui studiu din 2013, al Comisiei Europene.

La sfârșitul lunii decembrie 2017, erau în plată peste 10.000 de beneficiari de ajutor social, potrivit datelor Ministerului Muncii, în Teleorman

În 2018, venitul minim garantat era:

- 142 de lei pentru o persoană,
- 255 lei pentru o familie cu două persoane,
- 357 de lei pentru o familie formată din trei membri,
- 442 lei pentru o familie cu patru persoane,
- 527 lei pentru o familie cu cinci membri.

Fieful lui Dragnea, record de asistați

La sfârșitul lunii decembrie 2017, erau în plată peste 10.000 de beneficiari de ajutor social, potrivit datelor Ministerului Muncii, în județul Teleorman.

Din această perspectivă, Teleormanul era pe locul I în țară. Aproximativ 2,6% din populația județului Teleorman este asistată social. Cei mai mulți asistați social sunt în mediul rural, aproape 90% din totalul beneficiarilor.

În mediul rural din acest județ, distribuția beneficiarilor pe comune este, în medie, de o sută de asistați social pe localitate.

În ceea ce privește orașele din Teleorman, campion este Zimnicea, iar pe poziția a doua, Alexandria.

Județul Teleorman este urmat, în topul județelor care dau cei mai mulți asistați sociali din țară, de Buzău cu 2,33%, Dolj cu 1,96% și Galați cu 1,6%.

În luna decembrie a anului 2017, în Teleorman s-au plătit ajutoare sociale în valoare de peste 2,5 milioane de lei.

În 2016, Dacian Cioloș, pe atunci premier, se întreba retoric cum de a ajuns Teleormanul în această situație: „În județul Teleorman, condus de Liviu Dragnea, avem cei mai mulți asistați social. Acolo nu se dezvoltă economia, oare de ce?" Nervos, Liviu Dragnea l-a contrazis: „Am luat date oficiale de la Guvernul Cioloș, pe primul loc este județul Dolj la asistați sociali, mai sunt încă multe județe în fața județului Teleorman, de beneficiari de ajutor social. Tot la asistați sociali se află și persoanele cu dizabilități, cu mari

SĂRĂCIE ȘI POLITICĂ
Teleorman e pe primul loc în țară ca număr de asistați social. Dacian Cioloș se întreba retoric, când era premier, cum a ajuns județul în această situație

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

necazuri, loviți de soartă, aici este Prahova pe primul loc, cu de patru ori mai mulți decât Teleorman. Ce ar trebui să facem noi în viziunea lui Cioloș, pentru oamenii care au acest necaz? Ei spun că nu trebuie să votați PSD, pentru că în județele lor au persoane cu dizabilități. Ce trebuie să le facem acestor oameni? Să-i omorâm?".

România, cele mai mici cheltuieli din UE

Cheltuielile pentru protecția socială au reprezentat în Uniunea Europeană 28,2% din PIB, în anul 2016. România era pe ultimul loc în UE la aceste cheltuieli, cu o alocare de doar 14,6% din PIB (aici fiind incluse atât sumele de la bugetul central, cât și cele cheltuite de autoritățile locale), în comparație cu peste o treime din PIB în Franța, Finlanda și Danemarca, arată datele publicate în decembrie 2018 de Eurostat.

La nivelul UE, ponderea cheltuielilor pentru protecție socială în PIB a scăzut ușor de la 28,3%, în 2011, la 28,2%, în 2016, în timp ce în România aceasta s-a redus de la 16,5%, în 2011, la 14,6%, în 2016.

În Uniunea Europeană, cheltuielile pentru protecția socială arată diferențe majore între statele membre.

În 2016, cheltuielile pentru protecția socială au reprezentat cel puțin 30% din PIB în Franța (34%), Finlanda și Danemarca (ambele cu 32%), precum și în Austria, Belgia, Italia, Suedia și Olanda (toate cu 30%).

În contrast, cheltuielile pentru protecția socială au reprezentat sub 20% din PIB în România, Lituania și Letonia (toate cu 15%), Irlanda (16%), Estonia și Malta (ambele cu 17%), Bulgaria și Slovacia (ambele cu 18%), Cehia, Cipru și Ungaria (toate cu 19%).

În 2016, cele mai ridicate cheltuieli din UE pentru protecția socială pe cap de locuitor, ajustate la puterea de cumpărare (PPS), se înregistrau în Austria, Germania, Danemarca, Olanda și Franța, iar cele mai scăzute în România, Bulgaria și Letonia.

În medie, în UE, pensiile de vârstă și de supraviețuitor au însemnat aproape 46% din totalul beneficiilor sociale în 2016 și au reprezentat cea mai mare parte a beneficiilor de protecție socială în aproape toate statele membre.

Ponderea pensiilor de vârstă și de supraviețuitor în totalul cheltuielilor pentru protecția socială era cea mai mare în:

- Grecia (65%),
- Italia și Portugalia (ambele cu 58%),
- Polonia și Cipru (ambele cu 56%).

La polul opus sunt:

- Irlanda (34%),
- Germania (39%),
- Luxemburg (40%),
- Estonia (42%),
- Marea Britanie (42%).

În schimb, ponderea ocupată de ajutoarele de șomaj în totalul cheltuielilor pentru protecție socială în rândul statelor membre varia între mai puțin de 1% în România și în Polonia și 10% în Irlanda.

Sprijin redus pentru familie

România și Bulgaria au cele mai scăzute cheltuieli anuale pe cap de locuitor pentru prestațiile familiale, de 120 de euro fiecare, potrivit datelor aferente anului 2016.

Prestațiile familiale se referă la prestațiile sociale pentru familie și copii, așa cum sunt clasificate de Sistemul european pentru statisticile de protecție socială integrate, și includ sprijinul (cu excepția asistenței medicale) legat de sarcină, naștere, adopție, îngrijirea copiilor și a altor membri ai unei familii. Un nivel de sub 200 de euro pe cap de locuitor mai este consemnat în Lituania (150 de euro) și Grecia (170 de euro).

Cel mai ridicat nivel al prestațiilor familiale pe cap de locuitor este înregistrat în Luxembourg (3.000 de euro), urmat de Danemarca (1.700 de euro), Suedia (1.400 de euro), Germania și Finlanda (ambele cu 1.200 de euro).

În 2016, statele membre ale Uniunii Europene au cheltuit 350 de miliarde de euro pentru prestații familiale (2,4%) din PIB-ul UE, reprezentând 9% din totalul cheltuielilor pentru prestații de protecție socială.

Ponderea prestațiilor familiale în cheltuielile pentru protecție socială variază semnificativ între statele membre. Astfel, în 2016, aceste prestații au reprezentat 15% din totalul prestațiilor sociale în Luxemburg, acest stat fiind urmat de Estonia și Polonia (13%) și Ungaria (12%). Cele mai scăzute niveluri au fost înregistrate în Grecia și Olanda (ambele cu 4%), urmate de Spania și Portugalia (5%). În România, această pondere este de aproape 10%.

Teleorman este urmat în topul județelor care dau cei mai mulți asistați sociali din țară de Buzău cu 2,33%, Dolj cu 1,96% și Galați cu 1,6%. N

Subvenții pentru un milion de bucureșteni

În București, sute de mii de familii beneficiază de o formă de asistență socială: primesc căldură și apă caldă subvenționată de toți ceilalți locuitori ai Capitalei.

RADET FURNIZEAZĂ CĂLDURĂ unui număr de circa 565.000 de apartamente, reprezentând peste 8.500 de blocuri și imobile, în care trăiesc peste 1,25 milioane locuitori din București, precum și pentru aproximativ 5.400 de instituții, obiective sociale și agenți economici.

Sistemul funcționează astfel: Romgaz furnizează gaze către ELCEN, care în cele patru centrale electrice de termoficare (CET) din București produce energie electrică și apă fierbinte folosind acele gaze. Din centrale, apa fierbinte ajunge în conductele RADET, care o distribuie până în punctele termice, de unde ajunge în caloriferele bucureștenilor branșați la sistemul de termoficare.

Mersul banilor este următorul: populația plătește RADET apa caldă și căldura la prețul de 163 de lei gigacaloria, cel mai mic din țară, subvenționat. RADET plătește, la rândul lui, către ELCEN acești bani luați de la populație, în contul apei fierbinți furnizate de CET-uri. În paralel, și Primăria plătește RADET subvenția (diferența între prețul real, aprobat de ANRE, și cel subvenționat, adică între 400 de lei și 163 de lei), iar mare parte din acești bani merg și ei la ELCEN pentru plata aceleiași ape fierbinți. Din banii primiți, ELCEN plătește gazul livrat de Romgaz.

În iunie, Primăria Capitalei a contractat un împrumut din Trezoreria statului de 100 milioane de euro, rambursabil în 20 de ani, cu care va plăti subvențiile restante la căldură și apă caldă.

O altă formă de subvenție/ asistență socială acordată otova de Firea, fără vreo anchetă socială, este subvenționarea masivă a transportului în comun și menținerea gratuităților acordate pensionarilor, indiferent de venit.

PNL, specializat în dublarea alocației universale

De două ori în ultimii patru ani, PNL a reușit să dubleze alocația universală pentru copii. Prima oară, în 2015, PNL, aflat și atunci în ppoziție, a reușit să majoreze alocațiile pentru copii de la 42 de lei la 84 de lei, profitând de neatenția deputaților PSD.

Ulterior, liderii PSD nu au mai putut da înapoi, de frică să nu fie taxați electoral.

În februarie 2019, deputatul PNL Robert Sighiartău a repetat schema: a propus din nou dublarea alocațiilor, la dezbaterea bugetului pe 2019.

Părea că amendamentul său nu are nicio șansă, în condițiile în care coaliția PSD-ALDE avea majoritate în plenul reunit al Parlamentului. UDMR a trecut însă de partea opoziției la acest vot.

În plus, au fost și câțiva parlamentari ai puterii care au votat alături de opoziție, de teama că vor fi sancționați electoaral. În final, alocația a fost majorată de la 84 de lei la 150 de lei pentru copiii de peste doi ani.

Copiii sub această vârstă vor primi 300 de lei în loc de 200.

În ziua în care a fost adoptată propunerea PNL privind majorarea alocațiilor pentru copii, Liviu Dragnea a avut o ieșirea nervoasă, susținând că propunerea liberalilor este un „amendament demagogic".

Ulterior, PSD a început o campanie în care și-a însușit meritul de a fi dublat aceste alocații.

Miza copiilor abandonați

Într-o deplină conspirativitate a autorităților, copiii abandonați care sunt preluați de către asistenții maternali au devenit o mică afacere, mai ales în zone foarte sărace.

Fără îndoială, asistenții maternali sunt o soluție mai bună decât căminele în care copiii trăiesc în condiții subumane.

Totuși, așa cum a dovedit cazul de la Baia de Aramă, interesul superior al copilului a fost trecut în plan secundar, predominant fiind interesul

România și Bulgaria au cele mai scăzute cheltuieli anuale pe cap de locuitor pentru prestațiile familiale, de 120 de euro fiecare, potrivit datelor aferente anului 2016

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU FLORIN ALBEI; ALEXANDRU BUȘCĂ; GEORGE CĂLIN

FALIMENT GARANTAT
Bucureștiul se prăbușește sub incompetența Gabrielei Firea. RADET e aproape mort, iar tramvaiele sunt vechi și ies mereu de pe șine

asistentului maternal, care își asigură prin copil o sursă de venit bună. În funcție de vechime, un asistent maternal are un salariu de bază până în 2.200 de lei brut. Însă la acest salariu se adaugă:

- spor de încordare psihică 15%;
- spor de 25% din salariul de bază acordat asistentului maternal, pe perioada plasamentului, pentru fiecare copil cu handicap avut în plasament. Acest spor a făcut ca nenumărați copii să fie declarați, oficial, ca având un handicap;
- spor de până la 7,5% din salariul de bază pentru asigurarea continuității în muncă acordat asistenților maternali profesioniști;
- alocația lunară de plasament în cuantum de 600 lei/copil. În cazul în care copilul este încadrat în grad de handicap, beneficiază de alocație lunară de plasament majorată cu 50%, respectiv 900 lei;
- alocația universală pentru copil;
- alocația pentru copil cu dizabilități, 168 de lei pe lună.

Potrivit presei, un asistent maternal poate câștiga până la 4.000 de lei pe lună și, în prezent, sunt liste de așteptare cu asistenții maternali care vor să preia un copil.

DRAMĂ

Semnele de întrebare din cazul fetiței de la Baia de Aramă

EMOȚIE ȘI CONSPIRAȚII. AȘA s-a discutat în spațiul public românesc despre viitorul unui copil de opt ani, o fetiță de etnie romă din județul Mehedinți, care a crescut la o asistentă maternală timp de șapte ani și care, în primăvara lui 2019, a fost adoptată de o familie de români stabilită în America.

„Mami, nu vreau să plec!", striga Sorina, acum două săptămâni, în curtea casei din Baia de Aramă, județul Mehedinți, când o procuroare a încercat să o ia din locuința fostei asistente maternale Mariana Șărămăt, pentru a o da familiei care o adoptase.

Filmarea cu copila țipând a fost vizualizată pe rețeaua de socializare Facebook de peste 800.000 de ori, de persoane care au strigat într-un glas: „Nedreptate". Au făcut proteste, au acuzat că străinii vin să adopte copiii din România, ca să facă trafic cu organele lor. Politicienii Puterii s-au folosit de moment ca să arunce încă o umbră de îndoială asupra justiției, iar acum adopția, stabilită printr-o decizie definitivă a instanței, este pusă sub semnul întrebării.

Asistenta maternală a scris cu mâna ei că nu vrea să adopte fetița

Sorina a ajuns la familia Șărămăt în anul 2012, când avea un an și două luni, împreună cu o altă fetiță, de nouă luni. Familia Șărămăt a susținut că, un an mai târziu, când s-a deschis adopția pentru cele două copile, au fost lăsați să o adopte doar pe cea mică: nu ar fi avut condițiile materiale să le ia pe amândouă.

Fiica naturală a Marianei Șărămăt, Adelina, de 26 de ani, a declarat, pentru *Newsweek România,* că, de-a lungul anilor, au încercat de mai multe ori să o adopte pe Sorina, însă Protecția Copilului Mehedinți le-a comunicat de fiecare dată că fetița nu este adoptabilă.

Pe de altă parte, între 2013 și 2017, 122 de familii au vizualizat profilul Sorinei în Registrul Național pentru Adopții (RNA), o bază de date online unde sunt înscrișii adoptatorii (doar cetățeni români, adopțiile internaționale pentru străini sunt închise) și copiii adoptabili. Cu toții au refuzat-o pe Sorina, din cauza etniei sale. Fetița devenise deja greu adoptabilă.

În iulie 2013 și aprilie 2017, asistenta maternală a dat două declarații olografe, consultate de *Newsweek România,* în care scrie: „(...) Nu doresc să o adopt pe fetița L. Sorina (...), pe care o am în plasament".

Familia Șărămăt a susținut, în mod repetat, că a fost păcălită de Protecția Copilului Mehedinți să scrie acele declarații. Până la închiderea ediției, Direcția Generală pentru Protecția Copilului Mehedinți nu a răspuns solicitărilor *Newsweek România* de a discuta despre cazul de la Baia de Aramă.

Pe de altă parte, în decizia definitivă a Curții de Apel Craiova, care a încuviințat adopția fetiței către familia Săcărin, din Statele Unite ale Americii, instanța a reținut că asistenta maternală a fost înștiințată despre deschiderea procedurii de adopție.

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

Povestea adopției Sorinei

În februarie 2018, familia Săcărin a primit profilul primului copil pe care îl putea adopta. Gabriel și Ramona Săcărin începuseră demersurile pentru adoptarea unui copil din România în 2015, după ce fetița lor de cinci ani a venit acasă într-o zi, de la piesa de teatru „Annie", și le-a propus părinților ei să adopte și ei un copil, a povestit Gabriel Săcărin, pentru *Newsweek România.* Au acceptat, pentru că și mama soției lui, Ramona, a fost adoptată.

„Sorina a fost primul copil care ne-a venit prin RNA. Noi am stabilit de la început că cel care vine primul, acela va fi. Ne-am bucurat că este un copil de etnie romă, pentru că în New York nu contează ce culoare de piele ai", și-a amintit Gabriel Săcărin.

În vara anului trecut, au venit în România să o cunoască pe Sorina și să înceapă vizitele de potrivire, monitorizate de Protecția Copilului, pentru a vedea dacă adopția ar putea avea loc. Încă de la început, Direcția le-a comunicat că „sunt probleme".

Adelina Șărămăt nu tăgăduiește nimic din modul în care s-a derulat perioada de potrivire: „Noi am încercat să le explicăm situația din primele cinci minute - că noi am încercat să o adoptăm pe Sorina, dar ni s-au respins cererile, dar ne-au răspuns foarte dur, că pe ei nu îi interesează chestiile astea, că ei au dat 30.000 de dolari pentru Sorina".

Cei 30.000 de dolari, care s-au trasformat în subiectul unei plângeri penale la DIICOT, din partea familiei asistentei maternale, reprezintă valoarea taxelor plătite de familia Săcărin în Statele Unite, pentru realizarea dosarului de adopție conform standardelor americane, a explicat Gabriel Săcărin. El a povestit că familia Șărămăt a mai reclamat la DIICOT Mehedinți și suspiciuni de trafic de minori în vederea prelevării organelor. Plângerea familiei Șărămăt a fost clasată anul acesta.

În perioada de potrivire a Sorinei cu familia Săcărin, asistenta maternală a depus mai multe cereri de adopție, iar pe unele

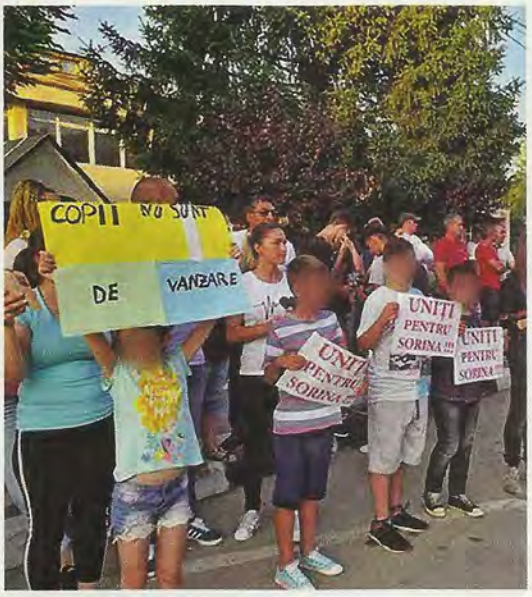

MANIPULARE
Sorina și mama ei adoptivă, Ramona Săcărin (sus). Mariana Șărămăt susține că a fost păcălită să renunțe la fetiță (stânga). „Copiii nu sunt de vânzare", susțin locuitorii din Baia de Aramă, care cred că familiei Șărămăt i se face o nedreptate (dreapta).

FOTO: FACEBOOK; INQUAM PHOTOS – OCTAV GANEA;

și le-a retras ulterior. Nici măcar demersurile pentru obținerea unui atestat de adoptator nu le-a dus la bun sfârșit, după cum a arătat Curtea de Apel Craiova. De altfel, instanța a mai susținut și că familia Șărămăt a avut o „atitudine oscilantă" legată de adoptarea copilului.

Și rapoartele medicale ridică semne de întrebare: fetița a fost internată, în 2015 și 2017, cu malnutriție, pneumonie și giardia, iar între recomandările făcute de medici se numărau și respectarea regulilor de igienă și urmarea unui regim alimentar bogat în elemente nutritive. Adelina Șărămăt a susținut, în declarația pentru *Newsweek România,* că fetița a fost malnutrită încă de când au luat-o în plasament.

Mariana Șărămăt a fost plătită, pentru a avea grijă de Sorina, cu 2.200 de lei pe lună, potrivit avocatului său, Victor Dumitrică.

Două luni de plângeri penale până la recuperarea copilului

În 23 aprilie 2019, Sorina L. a devenit oficial Sorina Săcărin, prin decizia definitivă a Curții de Apel Craiova. Au urmat două luni în care familia adoptivă a încercat să ia copilul de la familia asistentei maternale, fără rezultat.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) și Protecția Copilului Mehedinți au făcut plângere penală pe numele Marianei Șărămăt, că nu respectă hotărârea definitivă a instanței, și alte două plângeri penale au depus soții Săcărin, că nu-și pot lua copilul. În 24 mai, Marianei Șărămăt i s-a desfăcut contractul de muncă, fiindu-i retras certificatul de asistent maternal de către Protecția Copilului Mehedinți. Din aceeași zi, Mariana Șărămăt este urmărită penal pentru lipsirea de libertate în mod ilegal a copilei și pentru nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorei, după cum a precizat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova.

A urmat ziua de vineri, 21 iunie: procuroarea de caz Maria Pițurcă a intrat în curtea familiei Șărămăt, cu un mandat de percheziție, în baza plângerii familiei Săcărin, care a acuzat că fetița este lipsită de libertate și de ocrotirea familiei ei. Așa a ajuns Sorina la părinții ei adoptivi.

Acum, sunt cercetări la Protecția Copilului Dolj și Mehedinți, procuroarea de caz este investigată de Secția Specială, iar politicienii Coaliției PSD-ALDE se lansează în declarații și ipoteze. Premierul Viorica Dăncilă declamă că „Sorina nu este singură", ministrul Justiției, Ana Birchall, spune că „este normal" ca fetița să rămână în țară până la lămurirea situației, în vreme ce președintele Senatului, Călin Popescu Tăriceanu, ajunge la concluzia că „este republica procurorilor".

Nici procurorul general interimar Bogdan Licu nu se lasă mai prejos: cere în instanță revocarea adopției Sorinei, precum și ca micuța să nu părăsească țara până la finalizarea anchetei și să facă terapie în România, timp de trei luni.

Viitorul copilei rămâne suspendat, până când autoritățile se lămuresc cine de ce este vinovat.

În topul manipulărilor grosolane privind situația Sorinei, se numără: i se iau organele, a ajuns deja în America, unde a murit într-un accident de mașină, și are grupa de sânge „Bombay"

ARMAMENT

Ratările strategice ale Armatei Române

Armata are pentru al treilea an consecutiv o alocare bugetară de 2% din PIB pentru a respecta angajamentul față de NATO.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

CEEA CE ÎNSEAMNĂ UN BUGET de aproximativ 20 de miliarde de lei, la care se adaugă aproximativ 33 de miliarde de lei în credite de angajament.

O mare parte a acestor bani se duc pe plata salariilor și pensiilor militarilor, restul pe înzestrarea Armatei Române.

Chiar dacă au trecut 15 ani de când România a aderat la NATO, dotările Armatei Române sunt vechi, moștenite de la regimul comunist. De abia în ultimii trei ani, Ministerul Apărării a demarat opt programe strategice de achiziții militare, pentru care a semnat contracte în valoare de zece miliarde de euro. Dar majoritatea acestor achiziții militare sunt prinse în caracatița intereselor politicienilor, care se intersectează în subteran cu cele ale generalilor din Armata Română. Evident, aceste încrengături au generat scandaluri de corupție care s-au transformat în dosare penale gestionate de Direcția Națională Anticorupție. Toate acestea pun în pericol nu doar siguranța națională, ci și credibilitatea statului român în fața partenerilor strategici: Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană.

Cel mai scump program de înzestrare al Armatei Române este sistemul de apărare antiaeriană și antirachetă Patriot, pentru care Guvernul de la București a semnat un contract de la guvern la guvern (G2G) cu Statele Unite ale Americii. Prețul a fost de 3,9 de miliarde USD fără TVA. Primele componente ale sistemului Patriot urmează să sosească în România, în vara acestui an.

Nici sistemul de lansatoare de rachete HIMARS nu a fost ieftin: estimat la 690 de milioane de euro în 2017, s-a transformat, un an mai târziu, într-un contract semnat pentru suma de 1,5 miliarde USD. Paradoxal, comisiile de Apărare din Parlamentul României și-au dat acordul pentru suma inițială, nu pentru suma finală.

Mai mult de jumătate din banii pe cele opt programe de înzestrare strategică ale României se duc la Pentagon

FOTO: DEFENSE.GOV; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

O altă afacere cu probleme este achiziția a 227 de transportoare Piranha V, pentru care Ministerul Apărării a semnat un contract cadru de 895 de milioane de euro.

Contractul a fost semnat cu compania elvețiană GDELS Mowag, controlată de americanii de la General Dynamics. Până în prezent, firma elvețiană nu a respectat contractul.

6 din 10 miliarde de dolari merg la americani

Încă un exemplu de afacere temporar eșuată este achiziția a patru corvete, licitație estimată la 1,6 miliarde de euro.

Departamentul pentru Armamente din cadrul Ministerului Apărării Naționale a blocat licitația după ce au fost constatate mai multe nereguli în derularea procesului de licitație.

Dosarul a fost trimis la Parchetul Militar iar de acolo a plecat către Direcția Națională Anticorupție. Secretarul de stat Andrei Ignat, șeful Departamentului pentru Armamente, a fost demis de ministrul Gabriel Leș, pentru „management defectuos". La scurt timp, locțiitorul șefului de la Armamente, generalul de brigadă Ionel Loțan, și-a depus raportul de pensionare.

Ministerul Apărării urmează să mai cumpere avioane F-16, elicoptere de atac și transport, camioane, dar și baterii de coastă.

În cursa pentru contractul de achiziție a bateriilor de coastă a rămas doar grupul francez MBDA, cel mai mare producător de rachete din Europa. Grupul oferă racheta antinavă Exocet MM40 Block 3, cu radar propriu și cu posibilități de atac pe uscat. Contractul a fost estimat la 137 de milioane euro.

GABRIEL LEȘ: „Mă împușcați!"

Ministrul Apărării Naționale, Gabriel Leș, a acordat un interviu pentru *Newsweek România* în care vorbește despre problemele cu care se confruntă în derularea achizițiilor militare, dar și despre următoarele programe majore pentru înzestrarea Armatei Române.

CEA MAI FAIMOASĂ AFACERE militară recentă, însă, cea legată de achiziția a patru corvete, bate pasul pe loc: Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor a decis suspendarea licitației, în urma unei plângeri depuse de italienii de la Fincantieri, parteneri globali ai francezilor de la Naval Group. Cele două firme au depus oferte separate pentru contractul de 1,6 miliarde de euro.

Newsweek România a întrebat cum vede ministrul Leș toate acestea, ce crede despre formarea unei armate unice la nivelul Uniunii Europene, concept promovat de președintele Franței Emmanuel Macron, și suprapunerea acesteia cu capabilitățile și serviciile oferite de NATO, dar și cum comentează influențele politice în politica Ministerului Apărării.

„Anul acesta, prima livrare de Patriot"

***Newsweek România*: Ministerul pare că a ieșit la cumpărături fără o prioritizare a programelor de înzestrare a Armatei.**

Gabriel Leș: Sunt opt programe majore. Toate sunt foarte importante. Putem vorbi de o prioritizare dacă ne uităm la modul în care s-au făcut. Aici vorbim de Patriot, Himars, avioanele F-16. A doua escadrilă de F-16 este foarte importantă și suntem în derularea documentelor. Dar toate sunt foarte importante pentru că tehnica noastră este extrem de învechită și este nevoie să o înlocuim cât mai repede, indiferent de ce componentă vorbim. Și achiziția de camioane este în derulare în acest moment, și transportoarele 8X8. Procedurile sunt în diverse stadii, în acest moment.

Aproape 60% din suma alocată achizițiilor de tehnică militară în următorii ani se va duce pe rachete americane

Unde sunt elicopterele?

Procedura pe elicoptere nu s-a terminat. Ea prevede terminarea studiului de concept. Achiziția este prevăzută în cursul acestui an sau în primăvara anului viitor. Documentele sunt făcute de către specialiștii fiecărei categorii de forțe. La elicoptere vorbim de Forțele Aeriene. Probabil că anul viitor vom putea să discutăm despre începerea unei proceduri pentru achiziția următoarei capabilități de elicoptere. Mă refer la elicoptere de atac, respectiv elicoptere de transport.

În principiu, se discută despre achiziția a 48 de elicoptere, 24 de atac și 24 de transport. S-au cerut tot felul de informații de la producători, ca să ne facem o idee despre tehnică. Probabil că s-a discutat prea repede de acest program. Toată lumea vorbește de această nouă capabilitate. Dar finanțarea acestui program va începe în 2024. Atunci va intra în dotare primul lot de elicoptere. Anul viitor va fi pornit programul și din prespectiva fondurilor care vor fi alocate pentru această achiziție.

Contractul va fi semnat G2G sau în urma unei licitații deschise?

Nu știu ce procedură se va alege. Știu că au apărut foarte multe informații pe piață. Discutăm strict pe documentele făcute de specialiștii Forțelor Aeriene Române.

Ce procedură ar avantaja Armata Română?

Nu mă întrebați acum! Dacă mă uit la procedurile pe care le avem în derulare acum, categoric un G2G indiferent de partener, fie din Uniunea Europeană sau partener NATO. Din păcate, procedurile pe licitații publice sunt blocate, sunt proceduri care merg foarte, foarte greu. Până să ajungi să închei contractul, până să ajungi să ți se livreze produsul, ai probleme majore.

La sumele cu care lucrăm, sute de milioane serioase, interesul este foarte mare. Atunci, toți competitorii doresc să câștige o astfel de procedură și vor încerca să găsească fiecare virgulă, fiecare cuvânt pus probabil nepotrivit, cu ajutorul căruia cred ei că vor câștiga. Cert este că, la momentul ăsta, procedurile G2G funcționează foarte bine, sunt în termen. Dacă vorbim de Patriot, anul acesta o să primim prima livrare conform graficului. Dacă ne uităm la celelalte proceduri, lucrurile sunt un pic mai complicate.

De ce nu se face offset la contractul Patriot?

Vor face transfer de tehnologie pe anumite componente industriale, fie că vorbim de centre de mentenanță. De exemplu, un produs ca Patriot, care costă aproape patru miliarde de dolari: pe perioada de viață a unui astfel de produs, vei avea nevoie de încă o sumă asemănătoare pentru întreținere și mentenanță.

Un transfer tehnologic, pregătirea personalului, este o componentă destul de importantă. Important e să se facă la noi în industrie.

„S-ar putea ca în 2028 să avem primul F-35"

Ce probleme au fost cu avioanele F-16?

Nu avem nicio problemă în derularea contractului prin care s-au cumpărat cele 12 avioane F-16. Capabilitatea este funcțională în proporție de 100%. Au și armament. Anul acesta vom mai achiziționa niște muniție, pentru că nu am avut suficientă. Nu știu care sunt costurile. O să trimitem o solicitare în SUA.

Fostul ministru Fifor a anunțat că vom cumpăra un nou lot de avioane F-16. De unde?

Este nevoie de cel puțin două escadrile. Discutăm de o escadrilă formată din 12 - 18 avioane. Cel puțin de cinci avioane avem nevoie pentru completarea acestei escadrile. Necesarul nostru este de 48 de avioane.

Discuțiile sunt foarte avansate pentru cinci avioane. Și speram să avem o discuție foarte exactă cu ministrul Apărării din SUA, care urma să vină în România, dar a fost demis. Să vedem cum putem să demarăm discuțiile pentru achiziția unei escadrile și de unde. Normal că neam dori produse noi.

Prețul de achiziție este foarte apropiat de un F-35, având în vedere că suntem prinși de către SUA pe această capabilitate începând cu 2028 - 2030. Probabil că vom alege o soluție tot second-hand, iar upgradarea să se facă în România.

FOTO: INQUAM PHOTOS / GOERGE CĂLIN

Cumpărăm second-hand din Israel?

Există soluții și la greci și la norvegieni, încă nu avem decisă... asta rămâne să discutăm cu partenerul american. Bineînțeles că am trimis scrisori la toți cei care au excedent de avioane F-16, care își doresc să vândă. O să vedem care este cea mai bună decizie. Vreau să luăm avioane a căror upgradare să ne coste cât mai puțin. Să nu avem diferite motoare, avionică diferită.

De nu cumpărăm avioane noi?

S-ar putea ca în 2028 să avem primul avion F-35. Repet, prețul unui F-35 față de prețul unui F-16 este foarte asemănător. E o diferență de 10-15 milioane de euro.

„Am multe de spus!"

Fincantieri a contestat licitația pentru corvete la CNSC.

MINIȘTRI
Gabriel Leș (centru, în cămașă albă) și Niculae Bădălău

România abia reușește să cumpere avioane F-16 vechi, dar Leș speră că SUA ne va vinde un F-35

Au contestat componența unei comisii. Noi am aflat despre această contestație doar miercuri după-amiază (19 iunie - n.r.). La Departamentul Armamente a ajuns în cursul zilei de joi. Am și pregătit documentele, ca să le răspundem foarte urgent. Au depus contestația vineri. Nu vreau să mă pronunț pe chestiuni care țin de alte instituții și de structuri care ar trebui să se pronunțe pe astfel de lucruri. Cert este un singur lucru: se pare că este foarte greu să facem niște lucruri în țară, pentru că toată lumea se trezește mare contestatar și vine și spune ce vrea. Vrute și nevrute. Am multe de spus, dar nu aș vrea să mă pronunț.

Spuneți, spuneți! Ce se întâmplă cu licitația asta?

Chiar nu aș vrea să mă pronunț. În acest moment, conform deciziei CNSC, licitația este suspendată. Teoretic, din discuțiile pe care le-am avut cu juriștii, în 15 zile ar trebui să ne răspundă. Noi pregătim răspunsul la contestație în cursul zilei de azi, cel târziu vineri (21 iunie – n.r.). Vom vedea care va fi răspunsul CNSC.

După decizia CNSC, se va anula licitația sau se va anunța câștigătorul?

Știți decizia CNSC? La momentul de față, s-a admis cererea unui competitor. Ei au admis această cerere. Vom vedea ce se va decide. Se contestă componența unei comisii din cadrul acestei proceduri. Este o procedură specifică care este prevăzută inclusiv într-o Hotărâre de Guvern. Procedura de negociere directă s-a făcut cu toți competitorii care au fost la masă. Această procedură s-a terminat în data de 12 noiembrie 2018. Acum, să vii să contești componența unei comisii care a lucrat acum aproape un an de zile, e o chestiune pe care nu vreau să o comentez.

„Nu s-au făcut presiuni asupra mea"

S-au implicat politicienii în această licitație?

Eu nu am făcut presiuni pe această licitație niciodată. Nu s-au făcut asupra mea.

Dar asupra fostului șef de la Armamente?

Nu știu! Știu un singur lucru, că îmi doresc ca procedurile să se deruleze în condiții legale. Acesta este motivul pentru care am acceptat amânarea deciziei din ianuarie, atunci când secretarul de stat de la Armamente (Andrei Ignat - n.r.) a venit și a sesizat anumite chestiuni. Chestiuni care, la momentul acesta, nu știu dacă se susțin sau nu. Va trebui să luăm o decizie din punctul meu de vedere. A sesizat niște nereguli pe derularea procedurii respective. A ajuns la Parchetul Militar. Nu am niciun răspuns pe această zonă.

Nota redacției *- Ministerul Apărării a emis un comunicat de presă, în data de 11 ianuarie 2019, în care menționa că „secretarul de stat a adus la cunoștință faptul că Departamentul pentru Armamente, prin semnătura sa, a sesizat Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, în temeiul unor suspiciuni rezonabile privind derularea în deplină legalitate a procedurii, de natură să afecteze realizarea interesului național de securitate în ceea ce privește Programul de înzestrare esențial «Corvetă multifuncțională»".*

Dar nu a fost un tertip pentru a bloca licitația?
Eu sper că nu. În ceea ce mă privește, sper că nu.

De ce l-ați demis pe Ignat?
E o chestiune care ține de decizia ministrului. Sunt mai multe lucruri care m-au făcut să iau această decizie. Vreau să rămână aici. Are și foarte multe lucruri bune pe care le-a făcut acolo. Decizia nu a fost împotriva unei persoane, ci împotriva unui management care putea să comporte un pic mai multă aplecare.

Ce mesaje ați primit de la Franța, Italia și Olanda în legătură cu licitația?
Am avut discuții cu doamnele ambasador ale Franței și Olandei. Doar m-au întrebat când vom lua o decizie pe această procedură. Niciuna nu a zis să facem într-un anumit fel. Ceea le-am asigurat atunci, vă spun și acum, dorința noastră este să o facem cât mai repede. Din punctul meu de vedere, îmi stă un pic așa ca presiune pentru închiderea unui program. Dorința mea este să o facem legal.

În prima notă de fundamentare de achiziție a corvetelor, prețul era de 800 de milioane de euro. Apoi prețul s-a dublat. De ce?
Estimările care se pot face la Departamentul pentru Armamente sunt cele care vin la un moment dat pe anumite capabilități.

Când vine personalul tehnic, când vin specialiștii tehnici, vin și spun ce anume punem pe aceea corvetă. Poți să le faci la 800 de milioane de euro, dar să nu aibă capabilități militare foarte avansate pe ele. Sau poți să le faci la 1,6 miliarde de euro, cu capabilități extrem de bune pe ele. Probabil la o corvetă de genul acesta aproximativ 20-25% din preț este partea de motorizare. Restul sunt costuri cu capabilități.

Când vine vorba de licitația pentru corvete, ministrul Apărării dă răspunsuri vagi și se jură că nu a fost presat politic

LIVIU DRAGNEA

S-a dus cineva la Naval Group să ceară șpagă pentru corvete?
(Agitat - n.r.) Mă împușcați!

Ați primit semnale că cineva a cerut șpagă pentru contractul de achiziție a corvetelor?
(Nervos - n.r.) Nu pot să vă spun ce semnale am primit sau nu am primit la acest moment. Eu îmi văd de treabă. Treaba mea este să comunic pe proceduri, iar procedurile să fie legale.

„Pentru noi, pilonul de securitate este relația cu SUA"

De unde cumpărăm baterii de coastă?
Licitația pentru bateriile de coastă a fost amânantă la un moment dat pentru că nu toți competitorii aveau certificatele de securitate. La momentul de față, licitația este în derulare. Din păcate, din ceea ce știu, un singur competitor și-a depus oferta până la capăt. Vom vedea care va fi decizia comisiei. Au fost cinci competitori la un moment dat și, din păcate, a depus doar unul singur oferta.

***Nota redacției** - Surse din cadrul MApN susțin că grupul francez MBDA este singurul competitor rămas în cursa pentru atribuirea contractului de 137 de milioane de euro.*

Mai cumpărăm submarine?
Nu avem, în acest moment, în program o astfel de capabilitate. Ar fi interesant să putem să discutăm. Este o capabilitate extrem de necesară pentru Forțele Navale, dar la momentul acesta și pentru următorii trei - patru - cinci ani nu putem discuta despre o asemenea capabilitate.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; BOGDAN-IOAN BUDA

MILITARI AMERICANI
la parada de 1 decembrie 2018

În primul dvs. mandat de ministru al Apărării, ați anunțat Parlamentul că sistemul Himars costă 690 de milioane de euro. Apoi s-a licitat la 1,5 miliarde USD. Cum?
Nu-mi aduc aminte. Acolo a fost o valoare estimată. Nu pot să vă spun de ce prețul este diferit. Acolo era valoarea estimată. Nimeni nu spune cât costă la început. Noi, atunci, am estimat sumele pe ceea ce știam.

Ce se întâmplă cu modernizarea celor două fregate?
Stagnează și această modernizare. Această modernizare este prinsă în achiziția pentru corvete. Sunt prinse cele patru corvete noi. În aceeași perioadă, ca și componentă de offset, este (prevăzută – n.r.) upgradarea acestor două fregate cu capabilități de luptă cât de cât.

România dorește o armată europeană?
Putem să discutăm despre un astfel de concept într-o singură cheie: dacă nu duplicăm anumite capabilități și anumite servicii pe care NATO trebuie să le aibă. Dacă vom duplica, este inoportună și atunci este greșită ideea unei armate europene. SUA asigură 70% din capabilitățile NATO. Pentru noi, pilonul de securitate este relația transatlantică cu SUA. Discutăm totul în această cheie.

Cum comentați atacul Ambasadei Rusiei la adresa dvs.?
Îmi e greu să mă gândesc la ceea ce a înțeles ambasadorul Rusiei. Afirmația mea a fost făcută în cadrul unei conferințe, în urma unei întrebări. Răspunsul meu a fost scos din context și a dat o astfel de știre de presă. Am spus și îmi mențin ideea în acest moment: Marea Neagră este foarte importantă, reprezintă o zonă foarte importantă pentru toți aliații NATO. Noi, ca țară, am reușit să aducem în atenția NATO tot ceea ce înseamnă Marea Neagră. Discuțiile au plecat acum cinci ani de zile despre importanța Mării Negre. Din păcate, ceea ce se întâmplă în acest moment în Marea Neagră nu sunt lucruri care să ne dea liniștea de care avem nevoie. Este foarte important să fim atenți la ceea ce se întâmplă acolo, să fim pregătiți pentru orice.

Ce se întâmplă la Marea Neagră?
Vedeți care sunt lucrurile care s-au întâmplat între Rusia și Ucraina. Aceste chestiuni țin, până la urmă, de provocări la granița noastră. Lucruri pe care trebuie să le avem în vedere. N

Piranha V mușcă doar din buget

Doar câteva transportoare blindate de la Mowag au fost livrate. Cu defecte majore.

MINISTERUL APĂRĂRII CUMPĂRĂ transportoare Piranha V de 900 de milioane de euro, dar contractul se află în impas pentru că producătorul american nu respectă standardele de calitate impuse de Armata Română. Controversata afacere a fost demarată de ministrul Gabriel Leș, apoi a fost preluată de ministrul Mihai Fifor. Direcția Națională Anticorupție a demarat o anchetă în legătură cu această afacere.

Pe 3 noiembrie 2018, ministrul Apărării de atunci, Mihai Fifor, se lăuda că primele transportoare sunt în drum spre București. Ca în bancurile de la Radio Erevan, transportoarele au ajuns nu în dotarea Armatei Române, ci la Uzina Mecanică București, unde zac în hale.

Fifor, decizie fără acord parlamentar

Ministrul Gabriel Leș are la activ două mandate de ministru al Apărării. Prima numire în funcție s-a petrecut în ianuarie 2017, dar ministrul nu a rezistat mai mult de șase luni în funcție. În urma tensiunilor din PSD, a fost reînscăunat ministru pe 20 noiembrie 2018. În primul său mandat executiv, a cerut acordul Parlamentului pentru a cumpăra un lot de 94 de transportoare 8x8 și 4x4 dintr-un total de 657 de mașini de luptă. Valoarea achiziției pentru cele 94 de transportoare a fost estimată la 370 de milioane de euro. După aproape un an de la primele proceduri, la comanda Ministerului Apărării se afla ministrul Mihai Fifor, actualul purtător de cuvânt al PSD.

Fifor a decis atunci ca Armata Română să cumpere nu mai puțin de 227 de transportoare Piranha V de la compania elvețiană Mowag, deținută de americanii de la General Dynamics, pentru care statul român s-a obligat să plătească 895 de milioane de euro. Dar pentru această achiziție era nevoie de un acord al Parlamentului, care să certifice creșterea sumei de la 370 la 895 de milioane de euro. Acordul Parlamentului, deși necesar pentru orice achiziție militară care depășește suma de 100 de milioane de euro, nu a fost obținut niciodată.

Bani plătiți în avans

Aferent acordului cadru s-a semnat un prim contract subsecvent, prin care compania Mowag se obliga să livreze Armatei Române un lot de 94 de transportoare evaluate la peste 371 de milioane de euro. Pachetul de suport logistic inițial format din consumabile pentru primii doi ani de utilizare, echipamente de testare și unelte speciale, cursuri de instruire în operare și mentenanță costă 9,3 milioane de euro, fără TVA. Conform graficului de livrare, compania Mowag trebuia să livreze primele 36 de transportoare până pe data de 12 ianuarie 2019. Ceea ce nu s-a întâmplat, deși Ministerul Apărării a plătit un avans de 30% din valoarea contractului subsecvent, adică 111,4 milioane de euro pentru care firma elvețiană a emis o scrisoare de garantare bancară a întregii sume plătite în avans.

Turela, comunicațiile și informatica transportoarelor blindate au eșuat la testele Armatei

„Turela nu a tras cum a trebuit"

Compania Mowag a trimis în România, până acum, opt transportoare din primul lot, dar acestea nu au fost recepționate de Ministerul Apărării Naționale pentru că sunt pline de defecte.

De exemplu, turela a picat testul de tragere, apoi s-au constatat probleme la sistemul de comunicații și informatică. Biroul de Presă al MApN a transmis, la solicitarea *Newsweek România*, că „la această dată se constată o întârziere în livrarea celor 36 de TBT 8X8 vehicul de bază și derivate de tip punct de comandă mobil aferente lotului 1, generate în principal de faptul că GDELS-Mowag nu a putut demonstra conformitatea produselor cu cerințele din specificațiile tehnice pentru achiziție".

Ministrul Gabriel Leș a declarat, pentru *Newsweek România,* că prima problemă a apărut la acceptanța calitativă a turelei: „Turela nu a tras cum a trebuit. S-a remediat problema și, la reluarea testelor, a trecut. Acum există o anumită problemă pe partea de comunicații și informatică.

Tehnicienii noștri, cei care au stabilit caietul de sarcini, nu au ajuns la un numitor comun cu producătorul. Suntem blocați aici. Sunt chestiuni care țin de partea de soft și hard. Când se va ajunge la un numitor comun, o să facem acceptanța calitativă și acestei componente. Moment la care vom calcula inclusiv penalizări, pentru că sunt pe etape.

PIRANHA
Primele transportoare blindate ajunse în România (sus) stau într-o hală a Uzinei Mecanice București, nu în teren. Totuși, când era ministru al Apărării, Mihai Fifor le-a și plătit

FOTO: FACEBOOK: GDELS.COM

Există un contract semnat de ambele părți. Producătorul trebuie să îl respecte foarte strict. Din câte am înțeles, cele 36 de transportoare sunt aproape în totalitate produse.

Noi am cerut un produs pe care trebuia să îl livreze conform contractului. Anumite subansamble trebuia să fie făcute în România. HG este publică, foarte clară. Ei au semnat acel contract și trebuie să îl respecte până la capăt".

Penalități pentru Mowag

Pe 28 martie 2019, compania Mowag a fost notificată de Ministerul Apărării cu privire la faptul că nu a respectat graficul de livrare a celor 36 de transportoare. Pentru această întârziere de peste șase luni, Ministerul Apărării este obligat să solicite penalități, conform acordului cadru și contractului subsecvent.

Pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale, autoritatea contractantă are dreptul de a executa scrisoarea de garanție bancară de bună execuție doar după notificarea în scris a GDELS-Mowag, în care să indice obligațiile neîndeplinite și după o perioadă de 60 de zile lucrătoare ca termen pentru îndeplinirea acestora.

„Conform prevederilor Acordului-cadru, valoarea penalităților este de 0,05% din valoarea produselor livrate cu întârziere, pentru fiecare zi de întârziere, începând cu cea de-a 61-a zi următoare zilei prevăzute în graficul de livrare aferent CS nr. 1/2018. Cuantumul penalităților se va stabili funcție de momentul la care se vor livra efectiv produsele la beneficiar sau funcție de momentul la care se va atinge cuantumul maxim al penalităților prevăzut în contract", conform MApN.

Elveții trebuie să producă și în România

Pentru a pune mâna pe acest contract, compania Mowag s-a obligat să producă mai multe componente în România. În data de 10 octombrie 2017, s-a semnat Memorandumul de înțelegere și Acordului tehnic de cooperare între Ministerul Economiei, C.N. ROMARM - S.A. - Filiala Uzina Mecanică București - S.A. și General Dynamics European Land Systems - Mowag GmbH. Ministerul Apărării Naționale nu a fost parte, fiind doar invocat.

Astfel, în conformitate cu HG nr. 852/2017, General Dynamics European Land Systems - Mowag GmbH are obligația de a integra și produce în România 197 de transportoare 8x8 și derivate pe platforma PIRANHA 5, precum și de a fabrica în România următoarele subsisteme: sistemul de protecție balistică și antimină (carcasă blindată), sistemul de armament, sistemul de comunicații și informatică, aparatura de ochire și observare și sistemele de senzori.

Conform MApN, integrarea și producția în România se vor realiza gradual, în conformitate cu fazele/etapele stabilite prin Memorandumul de înțelegere și Acordul tehnic de cooperare menționate anterior, prin aplicarea, ulterior semnării Acordului-cadru de furnizare a produselor, a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 189/2002.

TRANSPORT

De ce nu trebuie ca Primăria să primească Centura București

Primarul Gabriela Firea s-a certat cu Guvernul, cerând să i se predea șoseaua ocolitoare a Capitalei.

FIREA INVOCA FAPTUL CĂ lucrările sunt complet blocate. Dar are primarul general expertiza, fondurile și aparatul tehnic necesar pentru a duce la capăt o asemenea investiție?

Ionuț Ciurea, director executiv al Asociației Pro Infrastructură, a făcut, pentru *Newsweek România,* o analiză a acestei dispute: „Centura București trebuie să fie, în continuare, gestionată de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR, aflată în subordinea Ministerului Transporturilor - n. red.), din mai multe motive. Primul este de natură tehnică. Trecerea este foarte complicată și proiectul riscă să rămână fără finanțare. Licitațiile vor fi anulate dacă Centura ar trece la primărie. Avem contracte deja semnate la pasajul de la Domnești și la cel de la Mogoșoaia".

Primăria nu are resurse

La finalul lunii iunie, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere a anunțat că firma italiană Itinera a semnat contractul pentru construcția pasajului Olteniței, aflat la intersecția cu Centura Capitalei, contractul fiind evaluat la 169,5 milioane de lei, fără TVA. Acest contract semnat cu CNAIR ar urma să fie anulat prin trecerea Centurii în administrarea Primăriei Capitalei. Cine va plăti despăgubirile?

Ionuț Ciurea spune că pentru unele proiecte de pe Șoseaua de Centură sunt implicate mai multe entități administrative.

„Transferul Centurii Capitalei înseamnă probleme de natură juridică. Doar un sfert din Centură, care are 70 kilometri, se află pe raza orașului București. Primăria va trebui să coordoneze dialogul cu șase unități administrativ-teritoriale pe raza cărora trece Centura. Și să fie eficientă. Un ultim argument. Chiar dacă CNAIR nu este foarte eficientă, cel puțin are mai mulți angajați și poate disponibiliza mai multe resurse care să se ocupe de proiect. Primăria nu are oameni specializați", ne-a precizat Ionuț Ciurea.

Care este stadiul lucrărilor

Centura București are 72 de kilometri, dar nici măcar o treime nu a fost modernizată. Pe partea de Sud se circulă pe o singură bandă, iar, la intersecțiile cu drumurile care vin sau ies din București, șoferii de pe Centură nu au prioritate. Toate acestea creează cozi, zilnic, de kilometri. Potrivit situației proiectelor de infrastructură publicată de CNAIR și consultată de *Newsweek,* pe Șoseaua de Centură există un contract pentru elaborarea documentației de modernizare între kilometrul 12 și 23.

Mai există un contract de execuție, între kilometrul 23 și 55. Doar că, în acest moment, nu se muncește și nu s-au făcut plăți. Modernizarea Centurii, între DN 2 și A2, pe o distanță de 11 kilometri, a ajuns la numai 7% finalizare. Între A1 și DN7, pe o porțiune de 8 kilometri, lucrările au ajuns la un procent de 86%.

Pasajul de la Mogoșoaia are constructor și trebuie finalizat în 2021. La fel, cel de la Domnești, cu finalizare în 2020.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA

Omul de încredere al lui Dăncilă, responsabil de lipsa autostrăzilor

Costin Mihalache a gestionat construcția de autostrăzi, la care România se află pe ultimul loc în Uniunea Europeană. Apoi a fost promovat șeful cancelariei premierului.

COSTIN MIHALACHE A FOST președintele Consiliului de Administrație al Companiei Naționale de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR) începând cu luna mai a anului 2018. A mai ocupat această poziție între 2013 și 2016, când compania funcționa sub altă denumire.

CNAIR se ocupă cu marile proiecte de infrastructură. România se află pe ultimul loc în UE în materie de autostrăzi, cu 805 kilometri de autostradă. Ungaria are un număr dublu de kilometri de autostradă. În anii de guvernare ai PSD (din 2012), nu s-a deschis niciun nou șantier de infrastructură mare. În 2017, nu s-a inaugurat niciun kilometru de autostradă. În 2018, CNAIR și-a asumat să termine peste 100 de kilometri de autostradă, dar a realizat mai puțin de jumătate. Este exact perioada în care Mihalache a fost președintele Consiliului de Administrație al Companiei de Autostrăzi și Drumuri (al doilea mandat).

După atâtea nerealizări, persoana care gestionează construcția de autostrăzi din poziția de președinte al Consiliului de Adminsitrație al CNAIR a fost promovată șef al Cancelariei premierului Viorica Dăncilă.

Legături strânse cu China

Costin Mihalache are puternice legături în Est. Absolvent al Facultății de Drept din cadrul Academiei de Poliție din București, Mihalache a lucrat în cadrul Ministerului Apărării, pe postul de consilier relații externe și protocol, ulterior fiind consul al României la Beijing. În anul 2011, a devenit membru în Consiliul de conducere al Casei Româno-Chineze. Între 2012 și 2013, a fost consilier al UGIR, pentru relația cu China. În ianuarie 2013, a fost numit consilier de stat la Cancelaria primului ministru, iar în august 2013 a devenit președinte al Consiliului de Administrației al CNADNR.

În 2014 a revenit la Cancelaria primului ministru. A fost Coordonator - Comitetul interministerial pentru monitorizarea îndeplinirii angajamentelor asumate de România în relația cu RP Chineză. După 2015, a fost consilier în cadrul CFR.

Unde s-au dus autostrăzile

Deși nu a fost eficient în materie de autostrăzi, guvernul PSD a plimbat problema prin diverse structuri. În guvernul USL, a fost creată poziția de Ministru delegat pentru Proiecte de Infrastructură de Interes Național și Investiții Străine, deținută de Dan Șova, fără realizări. În 2016, guvernul a adoptat o ordonanță de urgență prin care reorganizează CNADNR și înființează Compania Națională de Investiții Rutiere, o companie distinctă pentru gestionarea infrastructurii rutiere. Comisia de Prognoză a primit, în 2018, prin ordonanță de urgență, misiunea de a coordona toate marile proiecte de parteneriat public-privat. Autostrada Ploiești – Brașov a fost anunțată prin PPP. Dăncilă a anunțat, zilele trecute, că „legat de autostrăzi, voi face un departament pentru infrastructură, investiții, în subordinea premierului, pentru că fiecare a venit cu promisiuni, nu pot să îmi asum până nu facem acest departament".

GLISAȚI SPRE STÂNGA Smartphone-urile distrag în mod constant atenția de la interacțiunea cu viața reală, rezultând o lipsă de satisfacții și o viață searbădă în esență.

ANDREI CORNEA
„La începutul anilor '90 s-au rupt niște Românii" » P.40

DEPENDENȚĂ

Prinși în rețea

Experții nu sunt de acord să-i numească „dependenți", dar gamerii compulsivi și obsesivii social-media au multe în comun cu oamenii care nu se pot opri să consume alcool, droguri sau să mai practice jocuri de noroc.

DE

DAVID T. COURTWRIGHT

ÎNTR-O ZI DE VARĂ DIN 2010, UN STUDENT suedez numit Daniel Berg m-a abordat după o discuție pe care am avut-o la Christ's College, Cambridge. În timpul discuțiilor, am menționat ocazional dependența de Internet.

Berg mi-a atras atenția că am spus un adevăr mai mare decât am crezut. Mulți dintre prietenii săi de la Universitatea din Stockholm renunțaseră la școală și trăiau în adăposturi temporare, jucând compulsiv *World of Warcraft*. Vorbeau un argou mai mult englez decât suedez. Și jucau nonstop.

„Cum se simt în situația asta?", am întrebat.

„Sunt anxioși", mi-a răspuns Berg.

„Dar continuă să joace?"

„Continuă să joace."

Acest tip de comportament pare a fi o dependență, în sensul unei preocupări compulsive, plină de regrete pentru niște plăceri trecătoare ce sunt dăunătoare atât individului, cât și societății. În privința gamerilor, bărbații suedezi au plătit cel mai scump preț. „Sunt acum singurul bărbat din programul universitar de istorie a economiei", mi-a spus Berg.

Întors în Florida, am observat că „distragerile digitale" se petrec cu o imparțialitate diferită de cea academică. Smartphone-urile care punctau sălile de lectură erau folosite la fel de des de femei și de bărbați. Dar când le-am spus elevilor mei povestea lui Berg, ei au recunoscut imediat tipul. Unul a mărturisit că a pierdut un an fiindcă fusese un gamer compulsiv, iar acum era în recuperare –mă rog, calificativele la examene aveau să dea verdictul. Alții cunoșteau jucători care țineau cutii de conserve pe calculatoare, ca să nu se întrerupă în caz că aveau nevoie la baie.

Cutia de conservă pe calculator a devenit pentru mine un simbol al schimbării tipului de dependență. În anii 1970, cuvântul „dependent" s-a referit rareori la altceva decât la consumul de droguri. În următorii 40 de ani, conceptul de dependență s-a lărgit. Dependenții și-au mărturisit obsesia pentru jocurile de noroc, sex, cumpărături și carbohidrați.

Terapeuții germani pe probleme de sex au numit site-urile porno de pe Internet „o poartă către droguri", care prinde tinerii în capcană. Un publicist de la *New York Times* s-a declarat dependent de zahăr, „literalmente, în același mod în care acționează drogurile".

O mamă fără dinți din Noua Zeelandă bea până la zece litri de Cola pe zi, apoi a „bubuit" inundând titlurile ziarelor când a murit de aritmie coronariană. Un vagabond de 19 ani din provincia Jiangsu a devenit celebru când și-a hăcuit mâna pentru a-și vindeca dependența de Internet. Oficialii chinezi au constatat că 14 la sută dintre colegii săi sufereau de aceeași dependență și au creat tabere de reabilitare pentru dependenții de Internet.

Coreea de Sud și Japonia au urmat exemplul. Legislativul din Taiwan a votat să amendeze părinții care își lasă copiii să petreacă prea mult timp online, actualizând o lege care interzicea fumatul, consumul de alcool și de droguri și mestecarea betelului. Numai ultimul obicei nu se regăsește la americani, unde 47% prezintă semne a cel puțin o tulburare comportamentală, de dependență de o substanță, în orice an dat la începutul anilor 2000. Adesea au arătat

Desen de RASTUDIO

semne de dependență de mai mult decât o substanță.

Cercetătorii din domeniul medical au descoperit că substanțele și dependențele comportamentale au istorii naturale similare. Acestea produc modificări similare ale creierului, modele similare de toleranță și experiențe similare de poftă, intoxicare și sevraj. Și dezvăluie tendințe genetice similare față de tulburări de personalitate și de comportament compulsiv.

Gamerul de Internet este unul și același cu jucătorul maniac al cazinourilor. În 2013, noua ediție a „Bibliei" de psihiatrie, *Manualul statistic de diagnostic al tulburărilor mintale, DSM-5*, a descris boala gamerilor într-un limbaj ce nu se deosebește de dependența de droguri. În 2018, Organizația Mondială a Sănătății a oficializat boala, adăugând „gaming disorder" în clasificarea internațională revizuită a bolilor.

Nu toată lumea este mulțumită de toată discuția despre dependență. Clinicienii o evită de teamă de a nu descuraja sau stigmatiza pacienții. Libertarienii o resping ca o scuză pentru lipsa de disciplină. Cercetătorii în științe sociale au atacat-o ca imperialism medical. Filosofii au detectat un echivoc, practica înșelătoare de a folosi același cuvânt pentru a descrie lucruri diferite.

Pentru moment, voi rămâne la termenul „dependență" deoarece oferă o modalitate concisă și inteligibilă pentru a te referi la un model de comportament compulsiv, condiționat, recidivist și dăunător. De ce acest model de comportament dăunător a devenit din ce în ce mai vizibil și mai variat?

Dependențe digitale

Dependenții de Internet și dependenții de hrană sunt surprinzător de asemănători. Dependenții de hrană trebuie să mănânce, în timp ce dependenții de droguri și de jocuri de noroc simt nevoia de cel puțin un „shot", ca să se simtă „curați". Tentația online este aproape inevitabilă, accesul la Internet devenind o caracteristică a vieții în societățile dezvoltate.

Terapeuții dependenței cunosc „marca". Ei recomandă „abstinența de la aplicații problematice și o utilizare a Internetului controlată și echilibrată", la fel cum grupurile de recuperare în cazul dependenței de alimente promovează alimentația măsurată și echilibrată. Similitudinile nu se termină aici. Atât consumatorii compulsivi de alimente, cât și cei de Internet devin obsedați, își pierd controlul, manifestă tulburări asociate, precum anxietatea, impulsivitatea și depresia în timpul sevrajului.

Deseori recidivează și persistă, în ciuda insistenței familiei și oprobriului social. Și numărul lor a crescut. Anchetele întreprinse în Statele Unite și Europa între 2000 și 2009 (înainte ca utilizarea pe scară largă a smartphone-urilor să agraveze situația) au raportat rate ale dependenței de Internet între 1,5 și 8,2%.

Studiile chinezești au descoperit valori cuprinse între 2,4 și 6,4%, deși unele subgrupuri, cum ar fi studenții boboci din Taiwan, s-au apropiat de o rată de dependență de 18%. În țările dezvoltate, dependența de Internet a devenit cel puțin la fel de răspândită ca și dependența de hrană. În rândul adolescenților este mult mai mare.

Dependența de Internet și alte distracții electronice se dezvăluie foarte clar în lumina aspră a abstinenței. În 2010, o echipă internațională de cercetători a rugat 1.000 de studenți din 10 țări să stea fără conexiune electronică timp de 24 de ore și să înregistreze modul în care s-au simțit. Răspunsul tipic a implicat o combinație de surpriză, agitație, plictiseală, izolare, anxietate și depresie, adesea precedate de o recunoaștere sinceră a utilizării excesive și a dependenței, care transcede culturile.

Ca și alcoolul, drogurile, alimentele procesate și jocurile de noroc, consumul de medii electronice este supus principiului „dozei minime" sau, mai simplu, al „stimulării". Stimulii au adesea efecte benefice în doze mici, devin dăunători la doze mari. Consumul se desfășoară de-a lungul unui spectru, de la utilizarea ocazională, benefică pentru a diminua plictiseala și pentru a impulsiona moralul - echivalentul digital al unei pauze de cafea - la o utilizare compulsivă, izolaționistă, care dăunează atât persoanei care o practică, cât și celor din jurul acesteia.

LUPTA ESTE REALĂ **Lansându-se în adâncurile mediei electronice, dependenților digitali le este foarte greu să-și dozeze gradul de utilizare, abstinența de la cele mai problematice aplicații fiind un țel.**

Clinicienii au păreri diferite în ceea ce privește denumirea acestei condiții: dependență de Internet, tulburare de dependență de Internet, tulburare de utilizare a internetului, tulburări patologice de utilizare a Internetului sau altcumva. Cu toate acestea, ei discern un numitor comun: cei mai grei utilizatori sunt cei care și-au exprimat foarte efervescent dragostea pentru viața recreativă online în locul problematicei vieți reale.

Aceștia se comportă mult la fel ca gamblerii de pe automate, care sunt absorbiți de joc imediat ce se așează pe scaune, cu excepția faptului că jocurile online, extinsele multiplayere cu multe personaje, conferă un aspect social care se consolidează printr-o „seducție virtuală".

Niciun adept al World of Warcraft DPS (un personaj care provoacă mari daune pe secundă) nu ar dori să piardă următorul mare raid al „breslei". În viața reală,

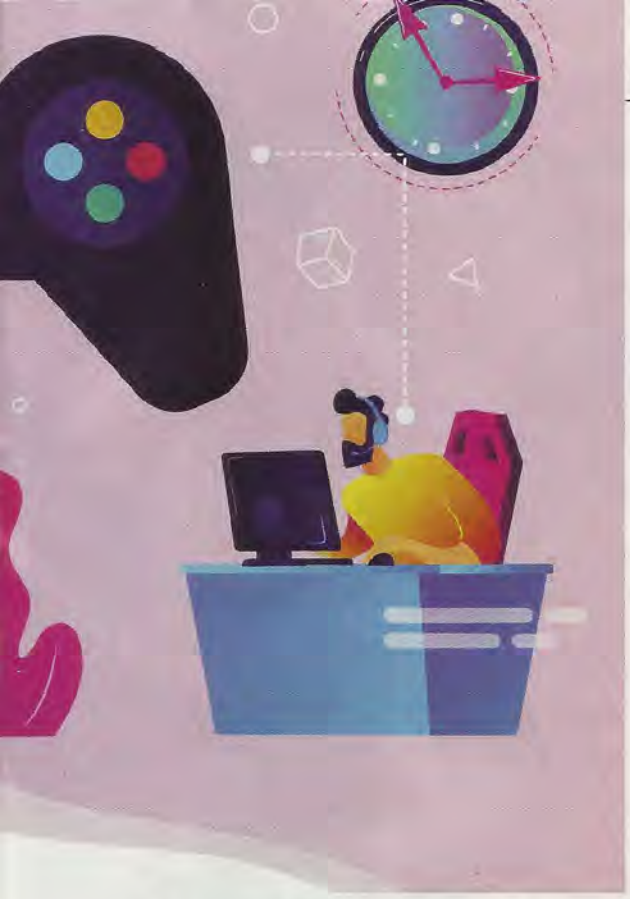

Cutia de conservă pe calculator a devenit pentru mine un simbol al schimbării tipului de dependență

apar problemele „iritante". Profesorii dau note proaste, părinții amenință, angajații primesc „plicul roz" cu concedierea, partenerii intentează divorț și se emit ordine de tratament în tabere pentru dependenții de Internet.

Libertarienii și scepticii consideră că tratamentul forțat este absurd. Argumentele privind dependența de alimente - este într-adevăr o dependență ca drogurile?; este o boală a creierului dobândită la care unii indivizi sunt mai susceptibili decât alții? - au apărut din nou și în zona dependenței de internet.

Numai că de această dată dezbaterea a fost mai complicată, deoarece dependența de Internet include o gamă mult mai largă de activități decât consumul compulsiv. Printre acestea se numără dependența de pornografia digitală, jocurile de noroc online, jocurile video și jocurile cu roluri, camerele de chat pentru adulți, cumpărăturile pe site-uri precum eBay, platformele sociale și websurfing.

Grupuri diferite de persoane afișează diferite tipuri de dependență. Băieții și bărbații sunt mai înclinați spre jocurile video online și pornografia, fetele și femeile către media socială orientată spre vizual și cumpărarea compulsivă. Unii psihiatri îi clasifică direct ca dependenți, alții vorbesc de un tip de tulburare obsesiv-compulsivă.

Frica de a rata

Ceea ce face dependența de Internet dificil de evaluat este noutatea sa relativă, în special cea de habitat, media socială, ce utilizează dispozitive mobile accesibile, dotate cu cameră de luat vederi. Lipsește un istoric în domeniu, dar se evidențiază trei lucruri.

În primul rând, conectivitatea digitală și mobilitatea au generat noi modele de comportament de dependență. Lăsând la o parte disputele academice asupra categoriilor și cauzelor, comportamentele în sine au devenit evidențe sociale.

Când le-am spus oamenilor că scriu o istorie actualizată a dependenței, răspunsul aproape universal a fost acela că ar trebui să includ și copiii lipiți de smartphone-urile lor. Ceea ce a fost odată o îngrijorare periferică s-a extins acum. Să luăm de exemplu creșterea numărului de accidente cauzate de șoferii distrași, fără să mai punem la socoteală rapoartele de agresiune, anxietate și eșec academic. Studierea postărilor compulsive pe social media lasă, de asemenea, prea puțin timp pentru a studia orice altceva.

În al doilea rând, dezvoltarea Internetului a creat noi oportunități globale de difuzare a vechilor vicii și dependențe, inclusiv jocurile de noroc, drogurile psihoactive, prostituția și pornografia. Într-adevăr, pornografia a reprezentat o parte semnificativă a traficului de pe Internet din momentul lansării sale comerciale.

În al treilea rând, ambele evoluții - noi obiceiuri proaste și noi piețe pentru cele vechi - au fost proiectate pentru a maximiza veniturile, a face profilul consumatorului și a calcula timpul petrecut pe dispozitiv sau aplicație.

Atenția este elementul-cheie al activității corporative și știința comportamentală mijlocul care și-l asumă. Pentru fiecare persoană care încearcă să exercite autocontrolul asupra utilizării computerului, a subliniat eticul Tristan Harris, există o mie de experți care au sarcina de a a-l desființa. Producătorii de jocuri studiază jucători tineri și analizează rapiditatea cu care fac clicuri de mouse pentru a elabora programe care prelungesc jocul și stimulează achiziția de produse.

Toate cele trei aspecte ale viciului digital și ale dependenței - noi, vechi, sau în proiect – sunt descrise în cartea jurnalistei Nancy Jo Sales: *American Girls: Social Media and the Secret Lives of Teenagers/Fetele americane: media socială și viața secretă a adolescentelor (2016)*. Sales a intervievat peste 200 de fete cu smartphone-uri, cu vârsta cuprinsă între 13 și 19 ani, despre modul în care viața lor a fost influențată de mediile sociale.

Subiectele lui Sales au declarat voluntar că sunt dependente sau obsedate de telefoanele lor, de filmele pe Internet și de rețelele sociale, cărora cei mai grei utilizatori se dedicau de la 9 la 11 ore pe zi. Ca și în cazul altor dependențe, debutul a avut o dimensiune pozitivă, urmată de una negativă.

Fiecare like la o postare sau la o fotografie, fiecare mesaj retransmis, erau un jackpot psihic. Continuarea fluxului, extinderea, le situa pe o anumită poziție în rețea, pe care o resimțeau ca pe o formă puternică de recompensă. A nu avea acces la astfel de informații devenea o sursă de anxietate. La fel ca și orice altceva din online, și-a dobândit propriul nume, FOMO (Fear of Missing Out).

Și băieții plătesc un preț pentru accesul la Internet ușor și necenzurat. Devin înglobați într-o cultură ludică și o lume a fanteziei pornografice care pot duce la

disfuncții sexuale. „Tinerii au probleme erectile din cauza folosirii excesive a site-urilor porno", i-a spus un student din Ivy League lui Sales.

Este ca și cum, în decursul unui secol, au existat trei revoluții de tehnologie și de sex. Prima concepție artificială, sexul separat de procreare. A doua, pornografia digitală, sexul separat de contactul fizic între persoane. Iar a treia, cea de la distanță și impersonală, online, sexul separat de jocul curtezan și de căsătorie. Când sexul este ieftin, rapid și întotdeauna disponibil, de ce să se deranjeze cineva cu înfățișarea, întâlniri la cină și inele de logodnă?

Pe măsură ce se înmulțesc, dependențele digitale devin mai clare. În septembrie 2006, Facebook era doar un alt site „distractiv", o noutate accesibilă oricui avea 13 ani și deținea o adresă de e-mail validă.

Zece ani mai târziu, a devenit o obsesie, cu peste un miliard de utilizatori activi zilnic și pretenția că înglobează aproape 40% din populația online, a cincea cea mai valoroasă corporație din lume. Nimic nu a fost accidental. Designerii platformelor de social media și a jocurilor video se bazează pe arta tradițională a combinării plăcerilor. Diferența este că, în loc de zahăr, sare și grăsime, aleg un meniu de ingrediente psihologice. Cele șase mari ingrediente pentru a acapara utilizatorul sunt: obiective atrăgătoare care depășesc limitele utilizatorului; feedback imprevizibil, dar stimulativ; un sentiment de progres și de dobândire a unei măiestrii greu de câștigat; sarcini și nivele care treptat devin mai dificile; situații tensionante care necesită rezolvare imediată; conexiuni sociale cu utilizatorii care au aceeași grijă.

Insiderii numesc acest aspect social „recompensele tribului". Dar tribul și pedepsește. „Trebuie să ții pasul cu Jonesii virtuali", a explicat Ryan Van Cleave, profesor de engleză care și-a pierdut slujba de la Clemson pentru că juca *World of Warcraft* 60 de ore pe săptămână.

Când a renunțat în cele din urmă, pentru a evita pierderea familiei, a suferit de transpirații reci, greață și dureri de cap.

Atât consumatorii compulsivi de alimente, cât și cei de Internet devin obsedați, își pierd controlul, manifestă tulburări asociate, precum anxietatea, impulsivitatea și depresia, în timpul sevrajului

Pericolul principal, în special în cazul telefoanelor inteligente, este distragerea conștientă de la conversația personală, de la somn, de la conducere, de la studiu, de la relaxare, de la muncă, ceea ce se traduce prin dificultate în a atinge sau a menține o stare de intimitate, de sănătate, de siguranță, de creativitate. La fel ca și automatele de jocuri de noroc, mediile sociale și alte diversiuni digitale oferă un flux alternativ prin comenzi rapide virtuale care au prețul lor în bani și timp, diminuând realizările și satisfacțiile din viața reală, crescând toleranța pentru viața nevăzută, electronică.

„Facebook rămâne cea mai mare distragere de la muncă pe care am avut-o vreodată", a mărturisit scriitoarea Zadie Smith. „Și l-am iubit pentru asta".

Însă cu o carieră literară în joc, ea a întrerupt „relația" după doar două luni. Și a fost înțeleaptă să facă asta. Romancierul Jonathan Franzen, care a scris porțiuni din „The Corrections" purtând dopuri în urechi, să nu fie distras, se îndoiește că cineva care lucrează conectat la Internet era capabil să scrie o ficțiune bună.

Și profesorii pun la îndoială faptul

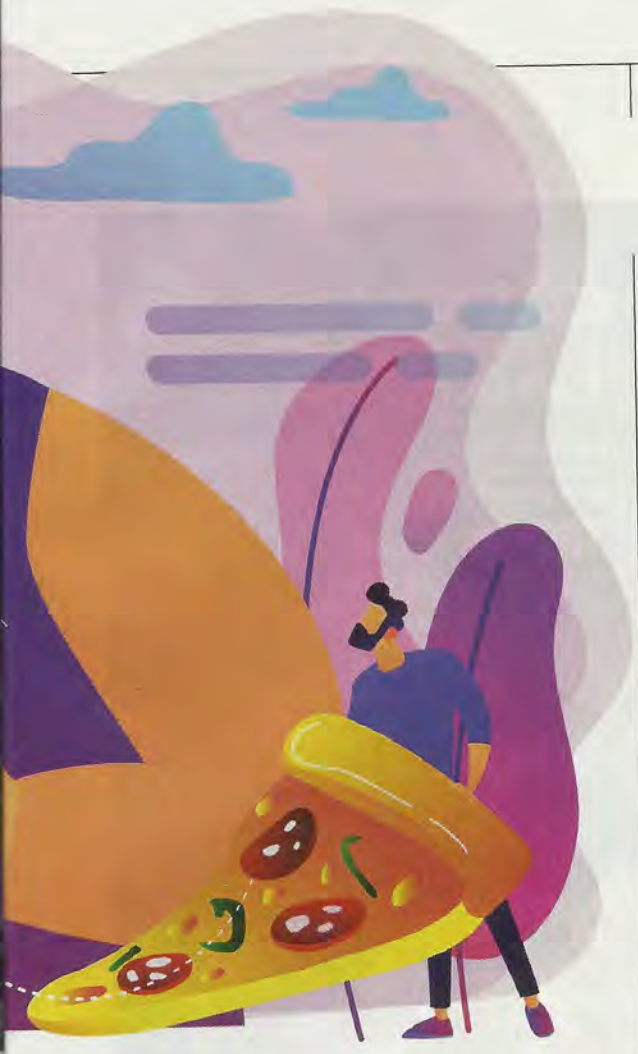

FOOD PORN Este greu să reziști mâncărurilor pline de zahăr, grăsimi și sare ce vin la pachet cu alte produse-țintă, ambalate în pungi cu mărci celebre, care, cu o bună publicitate, devin afaceri uriașe.

că studenții echipați cu tehnologie de comunicare modernă ar putea să susțină argumente originale, temeri susținute de cercetări care arată că utilizarea mediilor sociale este invers proporțională cu gradele școlare obținute.

Psihologii au arătat că simpla apropiere de un smartphone silențios diminuează abilitățile cognitive, în special în cazul utilizatorilor obișnuiți. Luminate sau pe vibrații, dispozitivele distrag atenția în mod garantat, la fel ca orice formă de acces regulat online.

Și această condiție a dobândit un nume, „time suck" („absorbția de timp"), definit în Dicționarul Urban ca fiind ceva „captivant și dependent, dar care vă împiedică să faceți lucruri ce sunt de fapt importante, cum ar fi câștigarea existenței, mâncatul, îngrijirea copiilor voștri". Ca și alte forme de comportament de dependență, „absorbția de timp" se autoperpetuează.

Dacă abaterea de la îndatoririle din viața reală creează stres, scufundarea în lumea virtuală creează singurătate, anxietate și depresie, atunci fuga de realitate accentuează toate acestea.

George Koob, directorul Institutului Național pentru Abuzul de Alcool și Alcoolismul (NIAAA), a declarat: „Oamenii beau adesea pentru că nu se simt bine, dar băutul îi face să se simtă mai rău, așa că beau mai mult".

Acest lucru se aplică în egală măsură și dependențelor digitale.

În 2017, Loren Brichter, care a creat mecanismul pull-to-refresh („trage ca să reîmprospătezi") prin care utilizatorii de Twitter și alte aplicații își pot actualiza fluxurile prin rularea în jos a ecranului tactil, a declarat că a regretat invenția sa. El a numit-o dependență, ca necesitatea de a introduce o monedă ca să mergi mai departe la jocurile automate.

Justin Rosenstein, care a codificat prototipul butonului „like", și-ar fi dorit să nu fi creat „bang-ul luminos al unei pseudoplăceri într-o lume distrasă".

Chamath Palihapitiya, fostul vicepreședinte al Facebook pentru creșterea utilizatorilor, urăște „buclele de feedback pe termen scurt, ce acționează ca dopamina, și distrug modul în care funcționează societatea".

„Niciun discurs civil. Fără cooperare. Dezinformare. Neîncredere. Nu a fost o problemă americană. A fost o problemă globală. Acapararea de utilizatori și generarea de bani din vizualizare devenise un joc irezistibil", a subliniat acesta.

Pocăite sau nu, elitele din Silicon Valley sunt atente la comportamentul membrilor propriilor familii. „Noi limităm tehnologia folosită de copiii noștri acasă", îi declara Steve Jobs de la Apple unui reporter incredul, care își imagina că va găsi la el acasă o masă plină de iPad-uri. „Nicidecum", a precizat Jobs. El își dorea pentru copiii lui să discute despre cărți și istorie la masa de familie. Cei cinci copii ai lui Chris Anderson, fost redactor la *Wired*, s-au plâns că părinții lor le refuză tehnologia. „Asta pentru că am văzut pericolul tehnologiei", i-a declarat Anderson aceluiași reporter. „L-am văzut la mine, nu vreau să văd că se întâmplă la fel cu copiii mei".

Palihapitiya a fost mai explicit. El nu a folosit „rahatul ăsta" și nici nu-i lasă pe copiii săi să folosească așa ceva.

Alți directori și ingineri de tehnologie au abordat problema impunând limite de timp, refuzând să le cumpere telefoane copiilor înainte de adolescență și nu au lăsat niciodată ecrane în dormitoarele lor. Extinzând regulile low-tech dincolo de casele lor, și-au înscris copiii la școli unde erau interzise iPhone-urile, iPad-urile și chiar laptopurile standard.

Era dependenței

Istoricul medical Charles Rosenberg a scris că „în anumite privințe, boala nu există până când nu suntem de acord că există – percepând-o, numind-o și căutând terapii". Aceasta se dublează la noile dependențe. Suntem într-o piață agresivă pentru perceperea, denumirea și răspunsul la boli fabricate social sau altfel. În final, totuși, contează mai puțin cum numim aceste excese decât să înțelegem prețul lor.

Nu numai că trăim într-o epocă de dependență. Trăim într-o epocă în care ispita comercializată ce încearcă să deturneze creierul nostru de la plăcerile disciplinate, corticale nu a fost niciodată mai intensă. Ca niciodată înainte, la un asemenea nivel, obiceiurile proaste constituie o afacere uriașă.

➤ *Extrase din volumul* Era dependenței: Cum proastele obiceiuri devin mari afaceri, *publicat de Harvard University Press.* *Copyright © 2019 by the President and Fellows of Harvard College.*

INTERVIU

Andrei Cornea: „La începutul anilor '90, s-au rupt niște Românii"

ANDREI CORNEA, UNUL DINTRE INTELECTUALII prezenți în viața socio-politică a țării, a vorbit, într-un interviu oferit pentru *Newsweek România*, despre cum sintagma „era mai bine pe vremea lui Ceaușescu" a inspirat ultima sa carte, despre capcanele relativizării istoriei și despre ce ne poate aștepta după „epoca Dragnea".

DE

RAMONA URSU
ramona.ursu@newsweek.ro

***Newsweek România:* „Amintiri din epoca lui Bibi. O post-utopie", ultima dumneavoastră carte, este, într-un fel, o continuare a distopiei lui George Orwell, „1984". Trecem, așadar, de la anomaliile lui Orwell la ce?**

Andrei Cornea: Trecem la alte anomalii. Bine spus „într-un fel", pentru că nu este chiar o continuare în sensul banal al cuvântului. Politc vorbind, ne aflăm într-un

moment istoric asemănător epocii pe care noi o numim de tranziție, în care dictatura tare, dură, a lui Big Brother, a formelor tradiționale totalitare de exercitare a puterii, a făcut locul altor forme. Unele mai subtile, pe care le vedem și astăzi reunite de unii sub numele de iliberalism. Aceste forme de putere admit o aparență democratică, admit alegeri, admit o anumită libertate, însă totul este controlat mult mai subtil. Acesta este, din punct de vedere strict politic, fundalul pe care se proiectează romanul meu.

Ce bariere apar în această post-utopie?

Se promovează o relativizare fundamentală a valorilor, a trecutului, se tinde spre ștergerea granițelor între bine și rău, între vinovăție și inocență. Se ajunge la egalitate între grade de vinovăție diferite. Devine, astfel, imposibil să reconstitui trecutul, deci imposibil să asumi o anumită poziție în prezent, sub raport moral și politic.

Cine este Bibi?

Bibi este Big Brother, prescurtat. Sigur, numele are o nuanță ironică, dar ea este, evident, voită. În postotalitarism, până și măreția vechiului dictator este trecută în derizoriu, în grotesc.

Acțiunea din roman se petrece în Anglia de după dictatură. Dar scenele din carte par să respecte un șablon care se poate aplica și altor spații și timpuri.

Bineînțeles, este și o mică strategie. Interesul nu este să aplicăm lucrurile numai într-un loc, ci să le și extindem. Personajul principal al romanului meu este cel luat de la George Orwell, Winston Smith, dar o mai avem și pe iubita lui, Julia. În ultimă instanță, însă, ceea ce contează este că ce se întâmplă în carte este ceea ce ni se poate întâmpla și nouă oricând.

Avem o relativizare a totalitarismului. Personajele parcă au probleme cu memoria și încep să îndulcească realitatea, de la propria viață până la întreaga istorie. Ce se întâmplă cu Julia, cu eroii din cârciumă, cu mai toate personajele, de fapt?

Relativizarea devine, în carte, un fenomen general și vedem oameni despre care nu putem spune că sunt răi, ticăloși, decât, poate, într-un singur caz, al lui O'Brien, cel care a și participat la vechea putere. Dar celelalte personaje sunt niște oameni normali care trăiseră acea dictatură. Dacă ne gândim la situația noastră actuală, sunt atâția care zic: „Era mai bine pe vremea lui Ceaușescu!" De fapt, de la formula asta am plecat, asta a fost ideea inițială a romanului. A fost mai bine pe vremea lui Bibi... Chiar și personajul principal are unele probleme, am sugerat eu, relativizându-l și pe el puțin. De exemplu, nu ține minte un campionat de cricket, care fusese un eveniment formidabil. Deci, noi ținem minte ceea ce ne convine.

Este un mecanism de apărare, de a ne proteja de amintiri care ne-ar face rău.

Da, este și un mecanism de apărare, iar psihologii au vorbit mult despre asta. Un mecanism, în același timp, de refacere, de însănătoșire, pentru că, dacă am ține minte toate ororile pe care le-am trăit, probabil că am fi copleșiți, n-am putea suporta prezentul. Dar asta aduce alt pericol, al relativizării trecutului, care nu mai este interzis, ca în vremea Big Brother, ci este, pur și simplu, de nereconstituit, în mod limpede.

Începând cu anul 2012, m-am gândit că putem ajunge la violențe ca la protestul din 10 august

Să venim la realitatea noastră. Cum vedeți această relativizare a istoriei, pe care românii par să o fi păstrat și în post-utopia, ca să spunem așa, de după Ceaușescu? Un semn al relativizării este tocmai această revenire constantă a PSD la putere.

Nu știu câți, cu adevărat, dincolo de unele strigături și sloganuri, leagă lucrurile. Important este să înțelegi ce se întâmplă și care este perspectiva. Dar apropo de faptul că observăm același partid, PSD, revenind la putere, acest fapt are o genealogie care îl determină. Însă nici în acest caz nu trebuie să generalizăm. Iată, Fidesz-ul maghiar, apărut în 1989 ca un partid inovator, reformator și profund dedicat valorilor liberale și europene, a devenit astăzi un partid autoritar.

Este o anomalie în continuă mișcare.

Noi spunem că este o anomalie. Îmi place să cred că este așa, dar uneori stau să mă gândesc – ceea ce am și susținut într-o carte – că poate anomalia e cea inversă, a libertății, a democrației. Poate că stadiul firesc este cel în care oamenii au nevoie să asculte de un conducător, de un lider care să le spună ce să facă. De mii, zeci de mii de ani, oamenii trăiesc în urma unui șef, fie că vorbim despre unul care avea pene-n cap sau purta coroană, fie că e președinte ori prim-ministru.

Adică, firea umană are nevoie de cineva care să-i traseze direcțiile vieții.

Da, are nevoie de un șef care să-i spună ce să facă, diferă doar felul în care este ales acest conducător, cum ajunge el la putere. Biblia ne spune că Saul, primul rege al israeliților, a fost ales pentru că era cel mai înalt dintre

FOTO: INQUAM PHOTOS · OVIDIU MICSIK

toți. Era un sistem simplu. Între timp, lucrurile s-au mai complicat. Uitați-vă cum regulile sunt deformate de fiecare cum vrea. Putin schimbă regulile jocului în timpul jocului. Viktor Orbán face regulile în așa fel încât tot timpul el este ales.

Este o scenă în roman, în cârciuma în care personajul principal își bea zilnic ginul și unde se poartă multe discuții, pe perete este o pată care nu poate fi ștearsă cu nimic. În acest loc fusese portretul fostului dictator, tablou care a fost luat, dar a rămas pata. Ce e cu ea?

Este o pată care tot apare în roman, deși oamenii tot încearcă să o șteargă de pe perete. Pe de o parte, este ceva care arată rău, este urâtă ca orice pată de pe un perete. Pe de altă parte, ea nu se șterge. E un simbol aici. E ceva care te obligă să iei cunoștință de faptul că această relativizare a trecutului nu poate fi definitivă, nu poate fi absolută. Trecutul ne prinde din urmă, ne obligă să-l luăm la cunoștință.

Personajul Winston Smith pare să aibă o memorie bună.

Motiv pentru care el este și pedepsit, își pierde complet memoria.

Într-o lume ca a noastră, cât de credibil este un astfel de personaj? Când totul se relativizează, cel care încearcă să prezinte trecutul așa cum a fost el poate fi văzut ca un om nebun. Avem vreo șansă să nu relativizăm?

Orice construcție de tip ficțional merge mai departe decât realitatea. În realitate, suntem în situația de a avea documente, însă iată că și aici avem probleme. Cineva vine cu o teorie, alții o contrazic, discuțiile se înfundă undeva. Realitatea e că noi nu mai reușim să înțelegem prea bine nici trecutul apropiat, nu mai vorbesc despre cel îndepărtat. Aș putea spune că și anii '90, trecutul nu prea îndepărtat, încep să se piardă în ceață. Lumea nu-și mai amintește foarte bine cum era pe atunci, imediat după Revoluție. În orice caz, dacă există o categorie cu memorie scurtă, este vorba, în primul rând, despre politicieni, care parcă prin definiție vor să aibă memorie scurtă.

Începutul anilor '90 de ce l-am deforma? Răul suprem, dictatura Ceaușescu, fusese atunci îndepărtat.

Nu știu dacă anii '90 au ajuns să fie idealizați, dar ce este sigur e că atunci s-au produs niște rupturi fundamentale, care probabil că existau, dar nu erau evidente în societatea românească. Atunci s-au rupt niște Românii, cum avea să se spună mai apoi. S-a produs distanța între cei care erau încă atașați unor valori pe care le promovase vechiul regim, mai ales în etapa Ceaușescu, și o parte a societății care voia altceva. Această a doua parte era, în acele vremuri, mai redusă numeric, dar a devenit, între timp, mai puternică, asta inclusiv prin intrarea în Uniunea Europeană. Însă s-au păstrat aceste diviziuni fundamentale, a apărut și o diviziune nouă, cel puțin una legată de generații, pentru că avem și generații noi care se plasează diferit și față de generația pro-occidentală din anii '90. Dar, în orice caz, acea ruptură fundamentală care s-a întâmplat în primele luni de după Revoluție, odată cu Piața Universității, s-a menținut până astăzi.

Se promovează o relativizare fundamentală a valorilor, a trecutului, se tinde spre ștergerea granițelor între bine și rău

V-ați fi gândit că, în 2018, vom ajunge la violențe împotriva populației civile, așa cum au fost la protestul Diasporei, din 10 august?

Da, începând cu anul 2012, m-am gândit că putem ajunge la astfel de violențe și am și scris despre acest lucru. Atunci, în 2012, am avut impresia că se întoarce cursul istoriei. Este și unul dintre motivele pentru care mărturisesc că mă scoate din minți când îl văd, după alegerile europarlamentare, pe Victor Ponta radios și foarte bine dispus. Nu a obținut un scor grozav, dar totuși a obținut un scor mai bun decât al lui Tăriceanu. Îl vedem pe Ponta, acum, cum explică foarte bine greșelile lui Dragnea, recunoaște că a făcut și el greșeli, nu spune însă care. Dar acest Victor Ponta pe care îl vedem acum și pe care unii îl relativizează este același care, în 2012, a coordonat, de la vârful USL, celebrul puci parlamentar care, în trei zile, a distrus toată arhitectura parlamentului. Asta numai pentru a obține suspendarea lui Traian Băsescu și numai pentru că celebra coaliție USL avea nevoie și de puterea președintelui ca să acționeze, apoi, în justiție. Ponta ar fi vrut să facă, atunci, ce a făcut Dragnea mai târziu, doar că prin alte mijloace.

Cum să ne raportăm la distopia numită „epoca Dragnea"? Liviu Dragnea nu a fost un dictator așa cum a fost Nicolae Ceaușescu, dar ajunsesem, totuși, să intrăm cu parole în orașe.

Dragnea a fost un personaj foarte periculos care, cu poziția lui de lider al baronilor locali, și-a căpătat o putere esențială în partid. Sigur, este de gândit

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN

ce s-ar fi întâmplat dacă Liviu Dragnea nu ar fi fost în situația de a avea probleme cu justiția și ar fi ajuns el prim-ministru. În opinia mea, însă, nu s-ar fi întâmplat nimic cu mult deosebit, din două motive: probleme cu justiția tot ar fi fost, dacă nu personal ale lui Liviu Dragnea, atunci ale multora din jurul lui și, mai devreme sau mai târziu, tot acolo ajungea. Să ne amintim ce a spus, la un moment dat, Dan Voiculescu: „Nu avem toată puterea până nu luăm și justiția". Pe de altă parte, personalitatea lui Liviu Dragnea pare că era dominată de suspiciunile lui, de ideea de a controla și de a manipula.

Ajunsese în prag de paranoia.

Era suficient să te uiți la el și vedeai că era mereu suspicios. Rămâne ca cei care îi vor scrie biografia să afle dacă poveștile lui cu asasinii care-l vânau au fost doar niște invenții sugerate de consilierii lui israelieni, ca să se victimizeze. Cred că oamenii ca Dragnea – și am avut două experiențe de a întâlni astfel de personaje – chiar cred în propriile lor teorii conspiraționiste, cum sunt cele cu statul paralel.

Poate că e același sindrom ca în cazul relativizării istoriei, când ne spunem nouă că răul parcă nu a fost chiar așa rău. La fel, personajele ca Dragnea poate ajung să creadă în teorii absurde care îi salvează măcar la nivelul conștiinței lor.

Da, așa cum noi, până la urmă, începem să credem în minciunile pe care ni le spunem, prin relativizarea istoriei, la fel și ei cred în acele teorii ale conspirației, care le justifică diverse situații precum de ce nu le merg lor lucrurile bine. Mereu există o forță ostilă atotputernică, care le pune bețe-n roate. Că e Soros, că sunt corporațiile, că e Occidentul. În schimb, când lucrurile merg bine, atunci ei sunt autorii adevărați. Asta e o chestie generală.

Ce fel de personaj este Viorica Dăncilă? Este un Liviu Dragnea fără dosare penale?

Nu este un Liviu Dragnea, nu are nici pe departe autoritatea și forța pe care le-a avut acesta. Însă Viorica Dăncilă este mai periculoasă și mai puțin inocentă decât ne-a plăcut să credem. Este un personaj extrem de mediocru intelectual. Mediocru e puțin spus, pentru că mediocru înseamnă, totuși, mijlociu. Submediocru. Dar, pe măsură ce se va umple cu putere, ca un balon, dacă cei din jur tot îi vor repeta cât de bună este ea, de deșteaptă, de pricepută la toate lucrurile, dacă îi vor spune mereu poezia asta, ea va începe să o creadă. Pe măsură ce va crede, o să se supere

tot mai mult pe cei care îi vor spune că nu este așa, iar pe aceia îi va înlătura. Dar speranța mea e că timpul Vioricăi Dăncilă este totuși măsurat foarte mult.

PSD a dat doar lideri cam cu același grad de sadism, de paranoia, de rea-credință.
Să ne gândim ce fel de lideri a avut acest partid. A început cu Ion Iliescu, care este acum acuzat de crime împotriva umanității. A urmat Adrian Năstase, care a făcut închisoare pentru două dosare de corupție. A venit Geoană care, e adevărat, a scăpat de probleme penale de acest tip.

El a fost „prostănacul".
I se spunea „prostănacul", așa cum l-a numit Ion Iliescu. Pe urmă, a venit Ponta, care, cel puțin impostor și plagiator este, dacă nu și altele. Și cu Dragnea e ce știm. Deci, din cinci lideri, doar unul a scăpat cât de cât, însă Geoană este cel care, atenție!, nu a avut cu adevărat puterea. El nu a fost prim-ministru, nu a fost președinte, în timp ce ceilalți, toți, au avut cu adevărat puterea, inclusiv Dragnea, care a avut o forță uriașă, el conducând, de facto, guvernul, parlamentul, mai toate instituțiile-cheie ale statului.

Are vreo șansă de reformare PSD?
Nu, cred că nu are. Dacă în 30 de ani nu a putut să se reformeze, schimbându-se atâtea circumstanțe, fiind în grupul socialist din Parlamentul European, nu are nicio șansă să se mai reformeze nici de aici înainte. Sper ca, după alegerile care urmează anul acesta și în 2020, PSD să ajungă pe la 15%. Și cred că va deveni tot mai mult un partid extremisto-naționalist, pentru că este singurul lui filon viu care poate fi activat.

Un fel de PRM.
Un fel de PRM, dar mai puțin rigid, care probabil va încerca să se ralieze unor grupări anti-sistem.

Dar actuala opoziție are vreo șansă să lucreze împreună? Vedem și ciocniri între USR-PLUS, pe de o parte, și PNL.
Până la un punct, n-au cum să fie de acord în toate, trebuie să fie mici ciocniri. Nu mi s-a părut că sunt, totuși, excesive aceste ciocniri. Liberalii au dat de înțeles că ei ar vrea să guverneze, iar ceilalți că nu. Vor fi ciocniri mult mai serioase când vor trebui să împartă puterea cu totul, dacă vor câștiga alegerile parlamentare.

PNL s-a reformat, după episodul USL?
Ceva s-a mai întâmplat, evident. Au venit baronii din vechiul PDL, au făcut un mix, sunt niște administratori buni acolo, dovadă ce se întâmplă în Ardeal. Din păcate pentru ei, nu sunt încă un PNL nou, iar asta explică, cel puțin parțial, și de ce USR și PLUS au avut un asemnea succes la europarlamentare. PSD are toate șansele să devină un partid de mâna a doua, cel puțin, iar pe locul lui trebuie să se întâmple ceva, spectrul politic trebuie să se modifice. Și cred că PNL va deveni tot mai mult un partid liberal-conservator, în timp ce Alianța USR-PLUS va deveni o stângă modernă, ecologistă, îndreptată spre chestiuni legate de interesul noilor generații, precum calitatea vieții.

Ceea ce au și început să facă, cel puțin la nivel de program electoral.

Pata de pe peretele României este, de fapt, în noi, în generațiile mai vechi care pare că am greșit. Nu am știut să ne educăm copiii

Ceea ce au și început să facă și e bine să continue. Sigur că există și o aripă la USR-PLUS mai favorabilă businessului, dar cei doi vectori nu sunt incompatibili. Apoi, nu cred că ne mai putem permite să avem o stângă conservatoare, naționalistă, care are tot mai puține legături cu ce se întâmplă în țară.

Riscă actuala opoziție un eșec ca al CDR?
Perioada CDR nu a fost chiar un eșec complet. A fost o perioadă extrem de dificilă, din punct de vedere economic, pentru că atunci s-au început reformele structurale. PSD făcuse extrem de puțin înainte. Tot ce a știut să facă Guvernul Văcăroiu a fost să țină lucrurile pe loc, până când începuseră să plesnească. Dacă mai stăteau un an la guvernare, plesneau sub ei. Dar așa s-a întâmplat mereu, PSD a scăpat. Sper ca, de aici înainte, să nu mai scape, iar dacă vine o criză, să-l prindă la putere. Sigur că CDR nu a avut suficient de mulți oameni capabili, pricepuți, și, dacă au existat, au fost marginalizați. De data asta, sper ca actuala opoziție să aibă un rol fundamental când va veni la putere. Va trebui să facă apel la oameni calificați, în toate domeniile, și să-i lase să funcționeze. Să nu le pună interdicții politice sau să-i împingă mai jos decât ar trebui, pe considerente politice. Într-o anumită măsură, se va întâmpla, e inevitabil, dar e bine să se întâmple cât mai puțin.

Societatea civilă s-a schimbat și ea foarte mult, dar este o schimbare în profunzime?
Societatea civilă s-a schimbat începând cu 2013, odată cu protestele legate de Roșia Montană, iar în ultimii ani am văzut efectul. Cred că este o schimbare în profunzime, dovadă e rezultatul alegerilor europarlamentare de acum. Este și o maturizare a societății civile, pentru că, la început, exista tendința asta de a nega politicul cu totul, de a spune că „toate partidele

sunt la fel", că „nu ne interesează politica". Treptat, oamenii au început să vadă că problema corupției este esențială, la fel și cea a justiției și că ele nu pot fi rezolvate dacă nu ai un anume curent politc. Încet, încet, lucrurile au început să devină mai clare. Cred că este o maturizare, într-o țară care, până destul de curând, aproape că nu a avut o societate civilă.

Vedem de câțiva ani că se promovează un naționalism dus la extrem. Suntem „mândri că suntem români". Roșiile noastre, ne spun unii, sunt bune, iar cele ale străinilor sunt otrăvite. Prinde acest tip de naționalism?
Am văzut că, la ultimele alegeri, acest tip de mesaj nu a prins sau, dacă a prins, a fost într-o măsură destul de mică. Poate că minciunile au fost și prea gogonate. Chiar să spui că roșiile sunt otrăvite, când toată lumea le mănâncă și nimeni n-a murit de mâncat roșii... Pe urmă, ceea ce a anulat această propagandă naționalistă a PSD a fost că ei nu au reușit să livreze niște lucruri electoratului, precum autostrăzi, spitale, școli. Trebuie spus că, în Ungaria, Viktor Orbán a reușit să livreze multe din ce a promis și, cu abilitate, a reușit să obțină o serie de rezultate care au atras, cel puțin un timp, clasa de mijloc. PSD-iștii nu au reușit și sunt două motive pentru care, de fapt, nu au reușit. Unul este că nu au mai avut bani pentru investiții, pentru că au vrut să cumpere poporul cu măriri de pensii, cu salarii majorate, cu diverse ajutoare de stat, mult mai multe decât îngăduia creșterea economică, iar așa și-au epuizat resursele. Dar a mai fost ceva, iar lumea înțelege foarte bine: incompetența, pur și simplu. Tendința oricărui șef este să-și numească oameni din subordine care să nu fie mai deștepți decât el. Puțini îndrăznesc să-și numească un adjunct pe care-l știu mai deștept. Ori, dacă tu singur ești mediocru, atunci cei din subordinea ta vor fi îngrozitor de necalificați, de nepregătiți, și vedem asta la actuala guvernare. Oamenii ăia nu sunt aleși măcar pe un minimum criteriu de eficiență. Comuniștii au avut această atenție, de care s-au ținut multă vreme. Sigur, în funcțiile mari, cheie, erau oamenii partidului, dar erau și funcții în industrie, în finanțe unde erau oameni destul de specializați, care își făceau bine meseria. Și-o făceau în limitele pe care partidul le îngăduia, dar acolo, în acele limite, o făceau acceptabil. Acum, în guvernările Dragnea, cel puțin, n-a mai existat niciun fel de atenție pentru orice criteriu meritocratic, chiar și la nivele de funcții de execuție, unde este important să ai oameni pregătiți. Din pricina asta, nici nu au putut realiza obiectivele pe care le-au promis electoratului.

Democrația pe care o trăim acum este și ea una relativă. Pilonii care o susțin par a fi din gelatină.
Din păcate, asta este o caracteristică a unui stat care nu a fost, de când se știe el, bine așezat, bine întocmit, în care nu a existat sentimentul – și al poporului, dar și al celor care îl conduc – că lucrurile stau pe o temelie solidă. Tot timpul a bătut vântul, tot timpul lucrurile s-au mai aranjat, mărit, micșorat, în funcție de ce se întâmplă în jurul nostru. Din fericire, avem această ancoră, acum, care se numește UE și care se vede că a funcționat. Noi n-am fi reușit nimic singuri, am fi fost cam ca în Ucraina, dacă nu ar fi fost această ancoră puternică, care i-a împiedicat totuși pe acești guvernanți să facă tot ce voiau. Au făcut mult, dar nu tot ce voiau. N-au distrus totul, au mai rămas niște porțiuni. Însuși conceptul lor de stat paralel, o absurditate, are o realitate psihologică. El exprimă faptul că cei aflați la putere acum s-au lovit de niște obstacole pe care nu le-au putut dovedi. Au avut tot timpul sentimentul că există o rezistență, care chiar a existat. A existat printre judecători, printre procurori și tot așa. Să ne amintim că Dragnea, în ultimul timp, certa funcționarii din ministere că nu vor să semneze diverse hârtii. El voia să se întâmple lucrurile ca la Armată. S-a dat ordin, gata! Dar iată că oamenii nu voiau să facă lucruri ilegale.

Dacă ne gândim la pata de pe perete din romanul dvs., cum am traduce acest simbol la realitatea prezentă? Ce ar însemna pata de pe peretele României de acum?
Pata de pe perete este, de fapt, în noi acum. Este o pată nu atât pe pereți, cât în noi, în generațiile mai vechi care pare că am greșit, nu am știut să ne educăm copiii. Vorbesc la modul general. Această lipsă de atitudine politică, apolitismul generațiilor mai noi de care ne-am plâns, noi l-am creat în sufletul lor. N-am știut să ne orientăm copiii, din punct de vedere al valorilor pe care să le îmbrățișeze. Ne plângem că nu citesc, că nu-i interesează cultura. De fapt, noi i-am făcut să fie așa. Nu putem depăși o situație complicată, pe termen lung, altminteri decât prin cultură, educație, deschidere, orizont. N

Interviul integral cu Andrei Cornea poate fi citit pe newsweek.ro + video

Cine este Andrei Cornea

Andrei Cornea (67 de ani), scriitor, doctor în filologie clasică și profesor la Universitatea din București, membru al Grupului pentru Dialog Social, este și unul dintre cei mai cunoscuți analiști ai vieții politice din România postdecembristă. În mai 2019, Andrei Cornea a lansat cartea „Amintiri din epoca lui Bibi. O post-utopie", iar între volumele sale se mai numără: „Penumbra", „Platon: Filozofie și cenzură", „Când Socrate nu are dreptate", „Realitatea și umbra", „Miracolul: Despre neverosimila făptură a libertății", „Lanțul de aur".

FOTO: INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN

RECOMANDĂRI NEWSWEEK

Lecturi de vară

19 cărți de ficțiune și nonficțiune pe care să le citiți în zilele toride, pe plajă sau la umbră.

FOTO: MARCO BOTTIGELLI/GETTY

ÎN APROAPE ŞASE LUNI DIN ANUL 2019, s-a format deja o listă ce tot creşte cu cărţi pentru lectura personală. Redacţia *Newsweek SUA* a petrecut prima parte a anului explorând noi genuri, autori şi povestiri şi găsind inspiraţie în conţinuturi neaşteptate. În timp ce ne îndreptăm deja atenţia asupra lansărilor pentru vară şi toamnă, este important să menţionăm că sunt mai mult decât suficiente lansări noi şi interesante, de la sfârşitul anului 2018 până în prima parte a anului 2019, gata să ne încânte astăzi. Iată primele noastre ponturi pentru cele mai bune titluri de ficţiune şi nonficţiune ale anului (până acum).
— Juliana Pignataro

Ficţiune

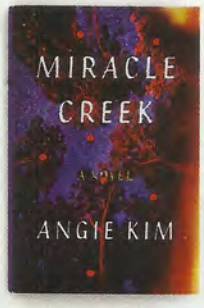

Miracle Creek
De Angie Kim
SARAH CRICHTON BOOKS | $27
O familie de imigranţi, un dispozitiv experimental de tratament medical denumit „Submarinul miracol", decesele a două persoane şi un proces care a avut loc într-o sală de judecată din Virginia. Acest roman de debut este diferit de tot ce ai citit până acum.

Olivia Twist: Onoare printre hoţi
De Darin Strauss şi Adam Dalva
BERGER BOOKS | $19.99
Romanul clasic al lui Charles Dickens suferă o remodelare futuristă în acest roman grafic despre o orfană numită Olivia Twist. O adaptare ambiţioasă, minunat ilustrată.

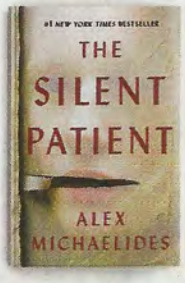

Pacientul tăcut
De Alex Michaelides
CELADON BOOKS | $26.99
Povestea lui Michaelides de debut este acel thriller rar, care îţi va satisface gustul atât pentru scrierea amplă, cât şi pentru complotul delicios. Artista celebră Alicia Berenson îl împuşcă pe soţul ei de cinci ori şi apoi amuţeşte. Urmărim un psihoterapeut criminalist care încearcă să rupă această tăcere – până la un final neaşteptat.

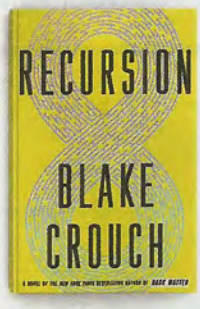

Recursiv
De Blake Crouch
CROWN | $27
Din mintea care a creat trilogia *Wayward Pines* şi *Dark Matter* vine un alt thriller science-fiction profund. Crouch combină cu măiestrie ştiinţa şi intriga într-o experienţă despre ceea ce înseamnă a fi profund uman.

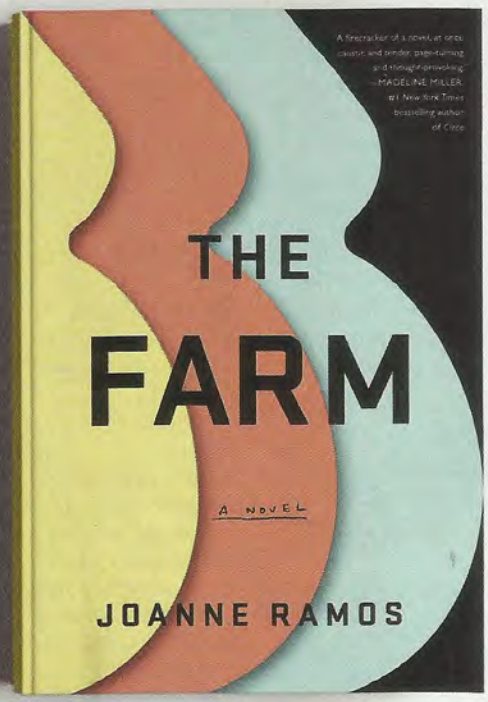

Ferma

De Joanne Ramos / RANDOM HOUSE | $27

Ai face comerț cu privilegii în zona metropolitană a orașului New York, cu facilități nesfârșite, dacă nu ai putea pleca timp de nouă luni? Întrebări despre maternitate, surogate și capitalism abundă în romanul de debut al lui Ramos.

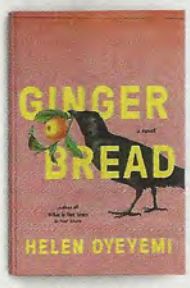

Turtă dulce

De Helen Oyeyemi

RIVERHEAD BOOKS | $27

Inspirată din basmele de altădată, o rețetă de turtă dulce joacă un rol central în această saga abstractă de familie, amestecată cu o realitate magică.

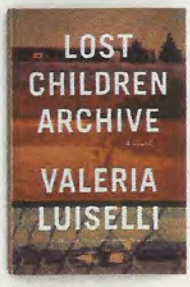

Arhiva copiilor pierduți

De Valeria Luiselli

KNOPF | $27.95

Poveste unică despre călătoria unei familii în întreaga țară, cu un subteran politic și plină de simbolism.

Daisy Jones & the Six

De Taylor Jenkins Reid

BALLANTINE BOOKS | $27

Autorul volumului *Cei șapte soți ai lui Evelyn Hugo* din 2017 se întoarce cu o istorie povestită a anilor '70 prin ochii unui cântăreț fictiv.

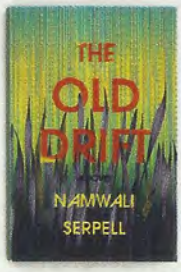

Vechiul troian

De Namwali Serpell

HOGARTH | $28

Trei familii din trei generații sunt urmărite în romanul de debut al lui Serpell, acțiunea desfășurându-se de-a lungul râului Zambezi din Zambia.

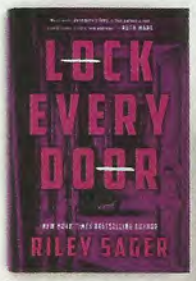

Încuiați fiecare ușă

De Riley Sager

DUTTON | $26

Cel mai bine vândut autor al *Final Girls*, Riley Sager, se întoarce. Perfect pentru a-și devora adâncurile întunecate într-o singură ședință - de preferință într-un loc însorit.

Nonficțiune

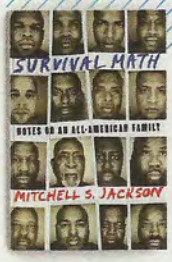

Manual de supraviețuire: note despre o familie americană

De Mitchell S. Jackson

SCRIBNER | $26

Cu un stil neobișnuit, Jackson se ocupă de rasă, clasă și chestiuni de familie prin țeserea laolaltă a unor narațiuni diferite. Găsiți fotografii și „fișiere de supraviețuitori" - povestiri din familia autorului.

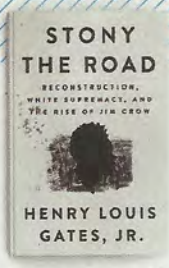

Drum pietruit: Reconstrucția, Supremația albă și devenirea lui Jim Crow

De Henry Louis Gates, Jr.

PENGUIN PRESS | $30

Examinarea de către Gates a rasismului și segregării după sclavie și eșecul Reconstrucției din SUA se întinde de la sfârșitul războiului civil până după Primul Război Mondial.

Ore furioase: Crimă, fraudă și ultima judecată a lui Harper Lee

De Casey Cep / KNOPF | $26.95

Incursiunea într-un dosar vechi de crimă aruncă o lumină nouă asupra scriitoarei notorii Harper Lee *(Cum să ucizi o pasăre cântătoare)* și experiența ei în relație cu fapta.

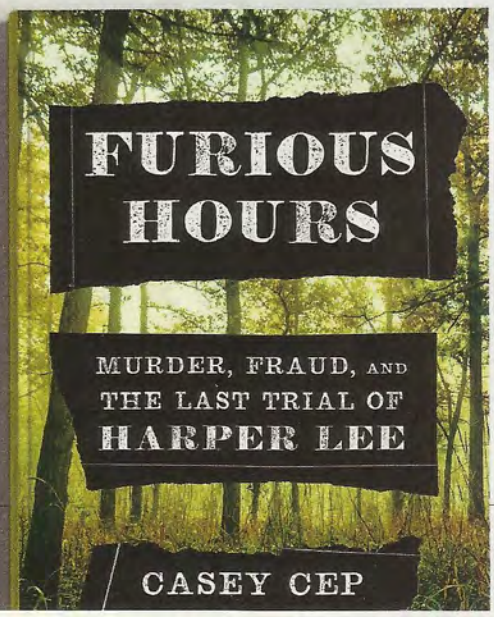

Rămâi sexy și nu te lăsa ucisă: Un ghid complet

De Karen Kilgariff and Georgia Hardstark
FORGE BOOKS | $24.99
Această primă carte de la gazdele popularei emisiuni *Crima mea favorită* se axează pe crime, povestiri personale grele și anecdote – în stilul clasic Kilgariff și Hardstark – care atrag multe râsete.

Vară americană: Iubire și moarte la Chicago
De Alex Kotlowitz
NAN A. TALESE
$27.95
Autorul romanului *Nu sunt copii aici* își îndreaptă atenția spre Chicago: orașul și turbulențele sale văzute prin ochii locuitorilor. Cu o abordare foarte personală, *Vara americană* surprinde orașul în ipostaza cea mai umană.

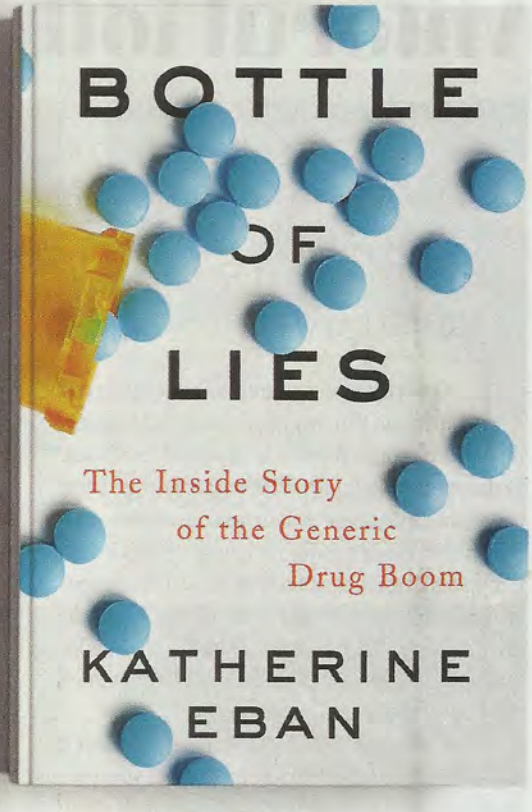

Sticla cu minciuni: Povestea răspândirii medicamentelor generice

De Katherine Eban / Ecco | $28.99
Investigația lui Eban privind utilizarea pe scară largă a medicamentelor generice prospectează adâncurile producției de medicamente, ale sănătății publice și ale companiilor farmaceutice - cu revelații șocante.

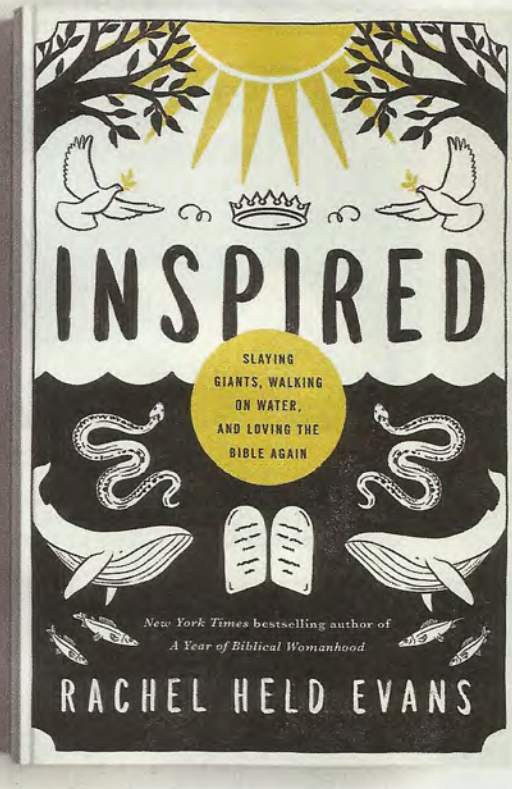

Inspirație: Ucigând uriași, mergând pe apă și cum să iubești Biblia din nou

De Rachel Held Evans / THOMAS NELSON | $16.99
O excepție pe lista noastră, ultima carte a lui Evans publicată în 2018, înainte de moartea ei prematură, la 37 de ani. În această ultimă carte, Evans, influencer creștin, explorează cum ar trebui să fie citită Biblia.

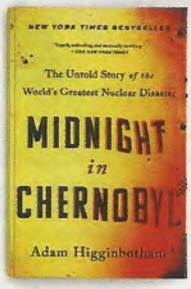

Miezul nopții în Cernobîl: Povestea nespusă a celui mare dezastru nuclear din lume
De Adam Higginbotham
SIMON & SCHUSTER
$29.95
După 33 de ani de la Cernobîl și câteva sute de ore de interviuri, jurnalistul Higginbotham vine cu una dintre cele mai importante investigații privind cel mai mare dezastru nuclear din istorie.

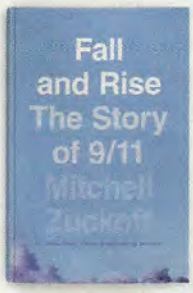

Decădere și ridicare: Povestea 9/11

De Mitchell Zuckoff
HARPER | $29.99
La optsprezece ani după 11 septembrie, Zuckoff oferă o imagine completă și cuprinzătoare despre acea zi. *Rise and Fall* înșiruie mesajele dramatice, minut cu minut, de la cele ale primilor respondenți la ultimele cuvinte ale victimelor de la bordul avioanelor deturnate. N

Viitorul fotbalului românesc

Gheorghe Hagi a fondat din banii săi echipa Viitorul Constanța. Acolo aveau să crească 11 dintre jucătorii care au calificat România la JO după 56 de ani.

ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA CAMPIONATULUI European U21, România era cotată la casele de pariuri cu ultima șansă la câștigarea trofeului. De la un meci la altul, tinerii noștri jucători au arătat că nu cotele de transfer dau, până la urmă, valoarea unei echipe. Victoriile fără drept de apel în fața Croației și Angliei, egalul cu Franța și câștigarea celei mai grele grupe au dat peste cap toate socotelile de pe hârtie. Naționala pregătită de Mirel Rădoi nu a venit însă de nicăieri, ci este rezultatul muncii unor oameni dedicați acestui sport.

Tricolorii au realizat o calificare istorică la JO, mulți componenți ai actualei formații făcând parte și din echipa care va merge la Tokyo anul viitor, acolo unde participă jucătorii născuți după data de 1 ianuarie 1997. Totodată, pot fi convocați trei sportivi care depășesc această limită de vârstă. Din cei 23 de jucători care au făcut deplasarea la Euro 2019, doar cinci sunt născuți înainte de 1997: Ionuț Nedelcearu (fundaș, FK Ufa); George Pușcaș (atacant, US Palermo), Florin Ștefan (fundaș, Sepsi), Adrian Rus (fundaș, Sepsi), Cătălin Câbuz (portar, Viitorul Constanța).

Fotbalul la JO 2020

Competiția de fotbal din cadrul Jocurilor Olimpice va avea loc în perioada 23 iulie - 8 august, în șase orașe: Tokyo, Sapporo, Sendai, Ibaraki, Saitama și Yokohama. Din cele 16 echipe care vor participa, în acest moment sunt calificate doar cinci: Japonia (țara gazdă), România, Franța, Germania și Spania. Componența finală va fi stabilită abia în februarie 2020, când au loc ultimele calificări. Celelalte echipe vor veni din Oceania (1), Africa (2), America de Nord și Centrală (2), Asia (3), America de Sud (2). Cele 16 formații vor fi împărțite în patru grupe de câte patru echipe, urmând ca primele două clasate să se califice în sferturi. **(Mihai Duță)**

IONUȚ RADU, portar, căpitan de echipă. **Data nașterii** - 22.05.1997; **Clubul care l-a format** - FCSB; **Clubul actual** - Genoa; **Cotă de piață** - 15 milioane €

CRISTIAN MANEA, fundaș. **Data nașterii** - 09.09.1997; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - CFR Cluj; **Cotă de piață** - 4 milioane €

IONUȚ NEDELCEARU, fundaș. **Data nașterii** - 25.04.1996; **Clubul care l-a format** - Dinamo București; **Clubul actual** - FK Ufa (Rusia); **Cotă de piață** - 2,5 milioane €

ALEXANDRU PAȘCANU, fundaș. **Data nașterii** - 28.09.1998; **Clubul care l-a format** - Leicester; **Clubul actual** - Leicester; **Cotă de piață** - 400.000 €

FLORIN ȘTEFAN, fundaș **Data nașterii** - 09.05.1996; **Clubul care l-a format** - Olt Slatina; **Clubul actual** - Sepsi Sfântu Gheorghe; **Cotă de piață** - 850.000 €

TUDOR BĂLUȚĂ, fundaș. **Data nașterii** - 27.03.1999; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - Brighton& Hove Albion; **Cotă de piață** - 4,5 milioane €

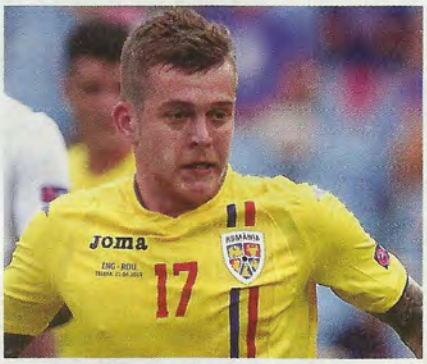

ALEXANDRU CICÂLDĂU, mijlocaș.
Data nașterii - 08.07.1997; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța;
Clubul actual - Universitatea Craiova;
Cotă de piață - 4 milioane €

DENNIS MAN, atacant.
Data nașterii - 26.08.1998;
Clubul care l-a format - UTA Arad;
Clubul actual - FCSB;
Cotă de piață - 5,5 milioane €

IANIS HAGI, mijlocaș.
Data nașterii - 22.10.1998; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța;
Clubul actual - Viitorul Constanța;
Cotă de piață - 6 milioane €

ANDREI IVAN, atacant.
Data nașterii - 04.01.1997;
Clubul care l-a format - CSM Moreni;
Clubul actual - Rapid Viena;
Cotă de piață - 1 milion €

GEORGE PUȘCAȘ, atacant.
Data nașterii - 08.04.1996;
Clubul care l-a format - Internazionale Milano; **Clubul actual** - US Palermo;
Cotă de piață - 3 milioane €

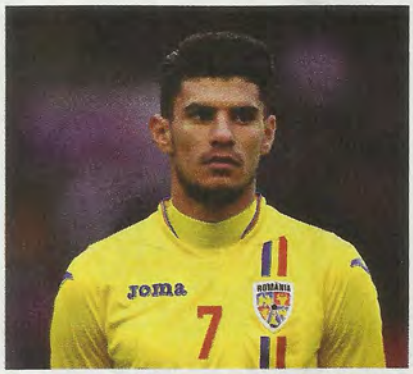

FLORINEL COMAN, atacant.
Data nașterii - 10.04.1998; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța;
Clubul actual - FCSB;
Cotă de piață - 3,5 milioane €

CĂTĂLIN CĂBUZ, portar.
Data nașterii - 18.06.1996; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța;
Clubul actual - Hermannstadt;
Cotă de piață - 650.000 €

ANDREI VLAD, portar.
Data nașterii - 15.04.1999;
Clubul care l-a format - Universitatea Craiova; **Clubul actual** - FCSB;
Cotă de piață - 250.000 €

RADU BOBOC, mijlocaș.
Data nașterii - 24.04.1999; **Clubul care l-a format** - Viitorul Constanța;
Clubul actual - Viitorul Constanța;
Cotă de piață - 900.000 €

RICARDO GRIGORE, fundaș.
Data nașterii - 7.04.1999; **Clubul care l-a format** - Dinamo București;
Clubul actual - Dinamo București;
Cotă de piață - 700.000 €

ADRIAN PETRE, atacant.
Data nașterii - 11.02.1998;
Clubul care l-a format - UTA Arad;
Clubul actual - Esbjerg fB (Danemarca);
Cotă de piață - 1,5 milioane €

VLAD DRAGOMIR, mijlocaș.
Data nașterii - 24.04.1999;
Clubul care l-a format - Arsenal;
Clubul actual - AC Perugia;
Cotă de piață - 1,5 milioane €

VIRGIL GHIȚĂ, fundaș.
Data nașterii - 04.06.1998;
Clubul care l-a format - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - Viitorul Constanța; **Cotă de piață** - 1 milion €

DRAGOȘ NEDELCU, mijlocaș.
Data nașterii - 16.02.1997;
Clubul care l-a format - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - FCSB;
Cotă de piață - 1,5 milioane €

ADRIAN RUS, fundaș.
Data nașterii - 18.03.1996;
Clubul care l-a format - Fehérgyarmat;
Clubul actual - MOL Vidi;
Cotă de piață - 800.000 €

ANDREI CIOBANU, mijlocaș.
Data nașterii - 18.01.1998;
Clubul care l-a format - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - Viitorul Constanța; **Cotă de piață** - 800.000 €

DARIUS OLARU, mijlocaș.
Data nașterii - 03.03.1998;
Clubul care l-a format - Gaz Metan Mediaș; **Clubul actual** - FCSB;
Cotă de piață - 1,1 milioane €

DENIS DRĂGUȘ, atacant.
Data nașterii: 06.07.1999;
Clubul care l-a format - Viitorul Constanța; **Clubul actual** - Viitorul Constanța; **Cotă de piață:** 2 milioane €

RUGBY

Tricoul primului meci internațional al „Stejarilor"

Echipa națională de rugby a României a jucat, în 1919, primul meci la nivel internațional oficial, în cadrul Jocurilor Interaliate organizate la Paris.

SE PARE CĂ RUGBY-UL A FOST un sport iubit în România încă de acum mai bine de o sută de ani, dacă asculți expunerea istoricului Mihai Ţotar, cea mai importantă sursă de cercetare locală privind începuturile acestui sport în țară. Epoca de pionierat a însemnat multă pasiune și eforturi din partea fiecărui jucător care ajungea, în 1919, să joace primul meci internațional de rugby în cadrul Jocurilor Interaliate din Franța. O sută de ani mai târziu, Albini Prassa, importatorul și distribuitorul Tissot în România, a decis să marcheze momentul aparte din istoria rugby-ului, lansând un proiect special: recrearea tricoului de joc folosit de echipa națională de rugby a României în 1919.

Din echipa României de atunci au făcut parte: Gheorghe Benția, Victor Brabețianu, Grigore Caracostea, Constantin Crătunescu, Gheorghe Dragomirescu, Ioan Iconomu, Mircea Iconomu, Henry Manu, Nicolae Mărăscu, Sorin Mihăilescu, Rudy Schmettau, Atanase Tănăsescu, Gheorghe Țicleanu, Mircea Vidrașcu, Gheorghe Vraca. În cadrul Jocurilor Interaliate din 1919, România a jucat cu Franța, fiind învinsă cu 48 -5, și cu Statele Unite, americanii câștigând cu 21-0.

ION SCHIAU, fondatorul Albini Prass și „Stejarul" Valentin Calafeteanu (dreapta), prezentând tricoul de colecție

Pentru realizarea unei copii cât mai fidele au fost consultate surse istorice, iar tricoul a fost realizat alături de Sports D'Epoque, o firmă specializată din Franța. 15 bucăți vor fi vândute împreună cu ultimele ceasuri din ediția limitată Tissot Stejarii – dedicată Federației Române de Rugby, la un preț promoțional, iar banii vor fi donați proiectului de reînființare a echipei de rugby din Alba-Iulia.

În cadrul evenimentului special organizat de Albini Prassa, Valentin Calafeteanu, „stejarul" care a adunat o sută de selecții la echipa națională în acest an, a fost primul care a purtat tricoul istoric, înmânat, împreună cu ceasul aniversar Tissot România 1918 – 2018, de către Ion Schiau, fondatorul Albini Prassa. La seara dedicată sportului nobil cu mingea ovală, au fost invitați iubitori de rugby din toate mediile, de la practicanți ai sportului și profesori, până la suporteri din companii importante, decișI să își unească eforturile. Pe lista participanților s-a mai remarcat Alteța Sa, Prințul Nicolae al României.

Tissot, prin intermediul Albini Prassa, a devenit, începând cu anul trecut, partenerul oficial al Federației Române de Rugby, iar Ion Schiau este cel care a inițiat demersul realizării unui ceas oficial al Stejarilor, un cronograf produs în ediție limitată de 500 de piese.

Legătura dintre Tissot și sport reprezintă o componentă importantă în ADN-ul mărcii elvețiene, încă de la începuturi. Nivelul ridicat al calității ceasurilor Tissot și precizia mecanismelor au calificat marca în poziția de cronometru oficial pentru diverse sporturi, de la ski, hochei pe gheață și ciclism, până la scrimă, baschet și motorsport. Legătura puternică cu rugby-ul datează oficial din 2013 și Tissot este deja o prezență recunoscută mondial la numeroase competiții importante, precum RBS Turneul celor șase națiuni, eveniment la care cele mai reprezentative echipe își dispută supremația europeană. **(Mihai Duță)**

PUNCTUL PE I

Ann Dowd

„ESTE DEZGUSTĂTOR PENTRU MINE", A FOST REACȚIA STARULUI DIN „Povestea unei slujitoare", Ann Dowd, atunci când a fost întrebată despre restricțiile privind avortul, care au trecut de legislativ în state precum Georgia, Alabama și Missouri. Serialul, a cărui acțiune se petrece în Gilead - o societate totalitară într-un viitor distopian în care femeile fertile sunt forțate să ofere servicii sexuale pentru cupluri care n-au copii - a avut premiera în aprilie 2017 și se pliază perfect pe președinția lui Trump, potrivit lui Dowd. Ea o interpretează pe mătușa strictă, temătoare de Dumnezeu, Lydia, care pregătește slujnicele să devină concubine. Sezonul 2 se termină cu mătușa Lydia înjunghiată de Emily, interpretată de Alexis Bledel. „Povestea unei slujitoare", scrisă inițial în 1985 de către Margaret Atwood (producător consultant al serialului), a obținut zeci de nominalizări la Premiile Emmy, iar Dowd l-a câștigat în 2017, pentru cel mai bun rol secundar. Seria arată ce s-ar putea întâmpla în cazul în care drepturile femeilor sunt anulate. Dowd are un mesaj pentru oamenii care sprijină legile împotriva avortului: „Duceți-vă la biserică și cereți iertare! Acesta este sfatul meu pentru toți cei care vreți cu tot dinadinsul să anulați drepturile femeilor". Premiera Sezonului 3 a fost pe 5 iunie.

„Duceți-vă la biserică și cereți iertare! Acesta este sfatul meu pentru toți cei care vreți cu tot dinadinsul să anulați drepturile femeilor"

Ilustrație BRITT SPENCER

Ce urmează pentru mătușa Lydia după ce a fost înjunghiată, și la propriu și la figurat, în spate?
Este uimită de lipsa ei de conștientizare a realității. Lydia este destul de instinctuală și are un al șaselea simț care o previne când se întâmplă ceva, dar nu și-a dat seama că fetele ei o vor trăda. Acum, Lydia trebuie să analizeze ce s-a întâmplat și de ce n-a simțit că se va întâmpla așa ceva. Este speriată și nesigură și vrea să fie din nou pe picioarele ei, dar incidentul a costat-o foarte mult.

O să vedem o altă parte a mătușii Lydia în sezonul 3?
O să-i cunoaștem povestea. Aflăm ceva despre trecutul ei. Asta dă un plus de sens și se asamblează bine. Filmarea reprezintă cele mai bune opt zile din viața mea. A fost foarte semnificativ și util ca să o înțeleg pe Lydia.

Vorbiți-mi despre Margaret Atwood.
Este una dintre cele mai inteligente și tăioase persoane. Este cu mult înainte de vreme și îmi place foarte mult. Nu este deloc timidă când trebuie să arate cine este vinovatul.

Care este opinia dvs. cu privire la restricțiile privind avortul care sunt în prezent adoptate?
Drama și senzaționalitatea celor care vor să treacă aceste legi mi se par îngrozitoare. Mă înfurie modul în care este prezentată situația.

DE MARIA VULTAGGIO

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

CONCURSUL DE ELEGANȚĂ SINAIA 2019

Bavareză dezmembrată în comunism, din nou în România după 50 de ani

Un BMW 327, care a fost cumpărat de nou din Bucureşti în 1938, a fost dezmembrat și ascuns de teama comuniștilor în anii '50, a fugit din țară în 1969 și s-a întors în România după jumătate de secol.

ORGANIZAT PENTRU PRIMA dată de Automobil Clubul Regal Român (ACRR) în urmă cu 85 de ani, Concursul de Eleganță Sinaia a devenit unul dintre cele mai importante evenimente de profil din Europa de Est în ultimii ani. Iar ediția 2019 a fost una cu adevărat specială, cu mașini rare și povești extraordinare. Începem cu istoria fabuloasă a unui BMW 327, cu peste două milioane de kilometri la bord, care a fost prezentat de BMW Group Classic. În numărul viitor al revistei *Newsweek România* vom continua cu alte bunicuțe de poveste pe patru roți.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Bavareza adusă de BMW Group Classic la Sinaia are prinsă în caroseria sa originală o parte din istoria agitată a României și a Europei de Est. Eduard Ecker s-a născut în România, la 22 iunie 1912. Iar, în anii '30, s-a îndrăgostit iremediabil de un elegant și luxos BMW 327 Cabriolet, pe străzile Bucureștiului. Absolvent al școlilor de inginerie și arhitectură, tânărul Ecker a reușit să-și achiziționeze mașina visată la vârsta de 25 de ani din showroomul din București al companiei Tracta, reprezentantul oficial al mărcii în România de la acea vreme. BMW-ul 327 sau BMW 55 PS Sports

Convertible, așa cum era denumit oficial, era propulsat de un motor cu șase cilindri în linie, care dezvolta 55 de cai putere, și putea atinge o viteză maximă de 125 km/h. Modelul elegant, modern și luxos era un simbol al ascensiunii economice a României acelor vremuri și al Bucureștiului, care căpătase supranumele de „Micul Paris".

Instaurarea regimului comunist la București, după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, a adus momente foarte dificile, inclusiv pentru minoritatea germană din care Eduard Ecker făcea parte. Acesta își găsea foarte greu un loc de muncă, iar legenda spune că singurul lucru de valoare pe care a reușit să îl salveze să nu fie confiscat de comuniști a fost BMW-ul 327, pe care l-a dezmembrat piesă cu piesă și l-a ascuns.

Cum la începutul anilor '60 situația a început să se mai relaxeze, Ecker a reușit să își găsească un serviciu stabil. A reasamblat BMW-ul, a reînmatriculat automobilul cu numărul „2-B-2763" și a reînceput să-l utilizeze în fiecare zi, parcurgând sute de mii de kilometri. Întreținută cu mare grijă, la jumătatea anilor '60, mașina primește al cincilea motor, un motor achiziționat de Ecker clandestin, de la un actor român, și este pregătită pentru o nouă mare aventură. Alte piese de schimb mai avea, pentru că, în anii '40, proprietarul se aprovizionase cu sprijinul armatei germane.

Marea aventură plănuită de Eduard Ecker era fuga din Republica Socialistă România. Acesta a solicitat viză pentru o excursie în Iugoslavia și, în final, în 1969, a primit permisiunea să plece. S-a urcat la volan și a ajuns la Belgrad. Apoi, a reușit să treacă în Italia, unde a rămas fără bani și cu rezervorul gol. Cum Ecker avea câțiva prieteni buni la München, aceștia i-au oferit sprijin financiar și, astfel, a reușit să ajungă în Austria. De aici, în timpul nopții, românul și-a propus să traverseze granița spre Germania, prin pădure. Din cauza oboselii, a pierdut controlul volanului și a intrat într-un copac. Accidentul nu a fost grav, însă. Caroseria era zgâriată pe lateral, dar mașina a putut continua drumul.

Ajuns în Germania, Ecker s-a angajat în construcții și a lucrat la ridicarea Parcului Olimpic din München, de lângă sediul BMW, până în 1972. În această perioadă, a reparat partea tehnică a automobilului, dar niciodată caroseria, care păstrează astfel și astăzi urmele aventurilor împreună, ca o poveste nespusă.

La începutul anilor 2000, când Ecker a trecut de vârsta de 90 de ani, acesta a donat BMW-ul 327 către BMW Group Classic, care îl păstrează în starea originală, inclusiv cu plăcuțele de înmatriculare românești, „2-B-2763", așa cum a putut fi admirat la Sinaia 2019.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

CĂLĂTORII

Patria whiskey-ului și a berii Guinness, prin ochii copiilor

CELȚI, VIKINGI, CAVALERI medievali, castele bântuite și fortărețe impunătoare, rezervații naturale și peisaje amuțitoare, de un verde intens. Irlanda nu este doar patria whiskey-ului și a berii Guinness. Este o destinație complexă, cu o istorie tumultoasă și nenumărate atracții pentru toate vârstele, ce se potrivește perfect cu ideea unei vacanțe active în familie, unde copiii sunt vedete.

Povestea în care cei mici se pot distra la maximum și învăța fel de fel de lucruri noi alături de părinți poate începe la Dublin, pe coasta de Est a „Insulei de smarald". Orașul lui Jonathan Swift, autorul „Călătoriilor lui Guliver", al prozatorului și poetului James Joyce și al lui George Bernard Shaw, scriitorul irlandez laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1925, este centrul cultural al Irlandei, condensând, pe o suprafață relativ mică, numeroase muzee, castele, biserici, universități și biblioteci. Fondată în secolul al XVI-lea, Trinity College, de exemplu, este cea mai veche universitate de pe insulă, iar Christ Church, cea mai veche catedrală. Itinerarul nu trebuie să ocolească statuia lui Molly Malone și Dublinia – un muzeu de istorie interactiv, unde copiii se pot întâlni cu vikingii și cavalerii medievali. După lecția de istorie, părinții se pot relaxa la Guiness Storehouse, locul în care a luat naștere vestita bere neagră Guiness, sau într-unul dintre sutele de pub-uri.

Apoi, se poate merge la Cork, unde cei mici vor putea lua cu asalt și cuceri Rock of Cashel, o fortăreață impunătoare care a fost un simbol al puterii regale pentru o perioadă de peste o

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

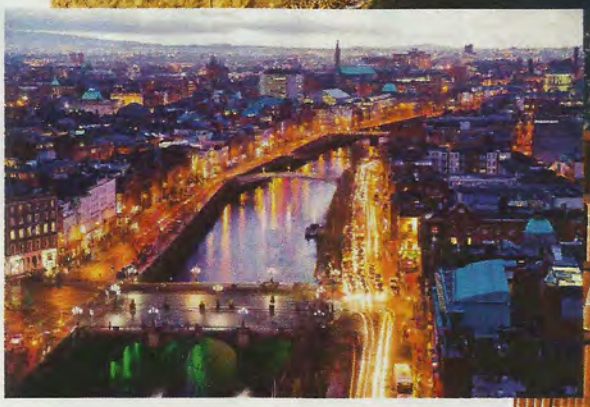

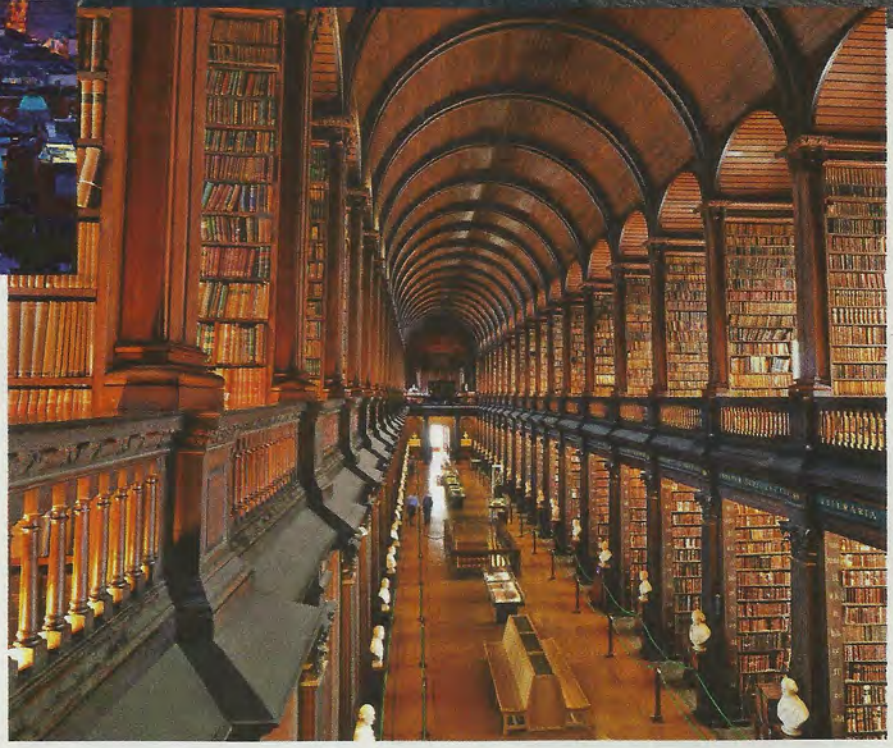

mie de ani. La Castelul Blarney întreaga familie va avea ocazia să treacă printr-o experiență interesantă, atingerea cu buzele a vestitei pietre Blarney aducând, se pare, darul vorbirii elocvente, fără minciunele sau adevăruri spuse pe jumătate. Iar o vizită în Fota Wildlife Park vă va da ocazia să descoperiți în familie peste 70 de specii aflate pe cale de dispariție.

O altă destinație interesantă este Lacul Killarney, o zonă bogată în vestigii istorice, unde, cu mic, cu mare, veți putea vizita Muckross, un conac din anul 1843 care face parte din Parcul Național Killarney. Iar un tur „Ring of Kerry", în jurul peninsulei Iveragh, vă va aduce pe retină o succesiune de peisaje incredibile, de-a lungul liniei de coastă, presărate cu mici așezări pescărești pitorești.

Aventura medievală poate continua, apoi, la Shannon Heritage. Impunătorul King John's Castle este o adevărată carte de istorie interactivă, tehnologia modernă făcând posibilă „călătoria în timp". Și nimeni nu trebuie să se lase surprins la vederea unor localnici îmbrăcați precum Robin Hood.

Descoperirea Irlandei în familie nu trebuie să se termine fără o escală la Cliffs of Moher – probabil, una dintre cele mai spectaculoase atracții ale insulei. Țărmul stâncos, sculptat mii de ani de apele Oceanului Atlantic, este o adevărată operă de artă a naturii.

TEHNOLOGIE

Inovații pentru siguranță sporită pe două roți

Siguranța este una dintre cele mai presante provocări de pe piața motocicletelor, având în vedere că riscul de deces într-un accident este de până la de 20 de ori mai mare pentru motociclişti decât pentru şoferii de autoturisme. Iar specialiștii caută noi soluții și inovează permanent.

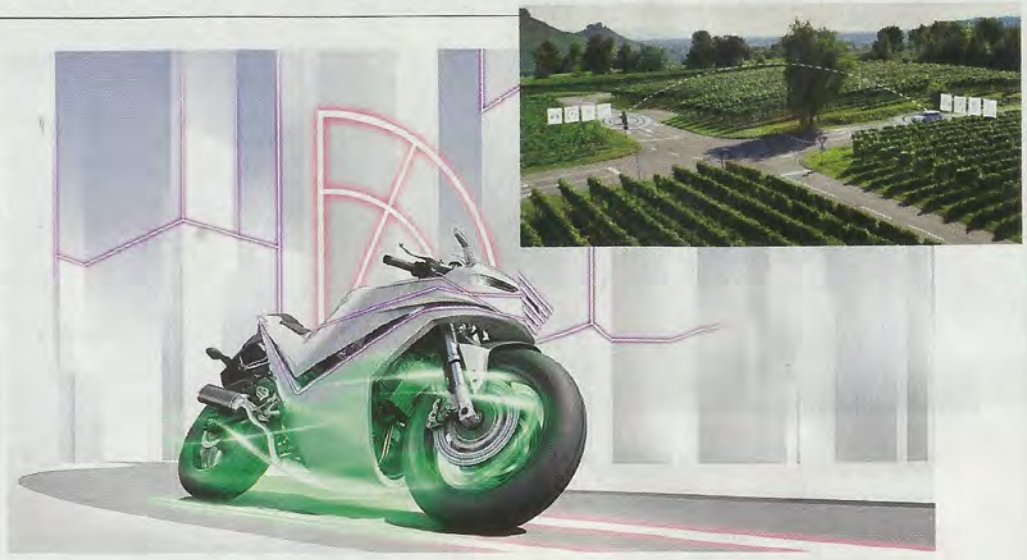

CUM ÎN CAZUL MAŞINILOR sistemele inteligente de asistență și soluțiile integrate de conectivitate au început să dea rezultate, aceste tehnologii sunt, încet, încet, adaptate și introduse și pe motoare. După ABS, sistemul care previne blocarea roților la frânare, un pas important în direcția prevenirii accidentelor pe două roți îl reprezintă, potrivit specialiştilor Bosch, integrarea sistemelor de asistență pe bază de senzori radar.

De exemplu, pilotul automat adaptiv (ACC), care reglează viteza vehiculului la fluxul de trafic și menține distanța de siguranță necesară, poate preveni în mod eficient coliziunile din spate cauzate de distanța insuficientă față de autovehiculul din față.

Pe lângă faptul că oferă mai mult confort la rulare, ACC le permite motocicliştilor să se concentreze mai mult asupra drumului, în special în trafic cu densitate mare.

De asemenea, cum în trafic orice clipă de neatenție este periculoasă, Bosch a dezvoltat un sistem de avertizare privind coliziunile, similar cu cel montat pe mașini, și pentru motociclete. Sistemul se activează odată cu pornirea vehiculului și îl asistă pe motociclist în toate intervalele de viteză relevante. Dacă detectează că un alt autovehicul se află la o distanță periculos de mică, iar motociclistul nu ia nicio măsură, sistemul îl avertizează printr-un semnal sonor sau vizual.

Sistemul de control al stabilității pentru motociclete, MSC, este primul sistem de siguranță multifuncțional pentru vehiculele cu două roți. Prin monitorizarea parametrilor motocicletei, precum unghiul de înclinare, sistemul poate regla instantaneu intervențiile sale electronice de frânare și accelerare pentru a se conforma situației de rulare. Astfel, sistemul Bosch poate preveni înclinarea prea mare într-o parte a motocicletei sau îndreptarea bruscă și incontrolabilă a acesteia la frânarea în viraje, acesta fiind locul unde se petrec majoritatea accidentelor. Noul senzor 6D al sistemului MSC este cel mai compact și mai ușor model de pe piață. Acesta îmbunătățește semnificativ flexibilitatea la urcare și este mai puțin predispus la vibrații.

Un alt capitol important pentru siguranța pe două roți este conectivitatea. Bosch testează un sistem de comunicații motocicletă-autoturism, care permite schimbarea de informații, precum tipul autovehiculului, viteza, poziția și direcția de deplasare, între vehiculele aflate pe o rază de câteva sute de metri. Astfel, un șofer ar putea afla, de exemplu, că se va intersecta cu o motocicletă cu mult înainte ca aceasta să intre în câmpul său vizual. Standardul public WLAN (ITS G5) este folosit ca bază pentru schimbul de date dintre motociclete și autoturisme. N

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TRAVEL MIX
HD
Hai în vacanță!
www.travelmix.ro

DIMITRIE CANTEMIR a fost supranumit de George Călinescu „Lorenzo de Medici al nostru".

Un român la Academia de Științe din Berlin

11 IULIE 1714: CĂRTURARUL DIMITRIE CANTEMIR, VREMELNIC DOMN AL Moldovei (1693 și 1710-1711), consilier al țarului Petru cel Mare, este ales membru al Academiei din Berlin, condusă de filosoful și matematicianul Gottfried Wilhelm Leibniz.

La cererea Academiei din Berlin, Dimitrie Cantemir scrie, în limba latină, „Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae", adică „Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei", o enciclopedie care zugrăvește geografia și politica statului, vorbește despre moldoveni, despre credința lor ortodoxă, obiceiurile și graiul lor.

Cantemir a definitivat primul manuscris în martie 1716, dar urma să mai treacă aproape o jumătate de veac până la publicarea sa, la mult timp după moartea autorului, survenită în 1723, din cauza diabetului.

Nu se știe care este motivul pentru care cărturarul nu a predat manuscrisul Academiei din Berlin, dar se presupune că a avut legătură cu moartea lui Leibniz.

Manuscrisul vede lumina tiparului în 1770, la Berlin, după ce „călătorise" prin Londra și Paris, dus de fiul lui Cantemir, apoi la Sankt Petersburg.

În 1825, „Descriptio Moldaviae" este publicată în românește, la Mănăstirea Neamț, cu titlul „Scrisoarea Moldovei".

După „Descriptio Moldavie", Dimitrie Cantemir mai publică și „Istoria creșterii și descreșterii Curții Otomane" și „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor". Lucrarea despre Imperiul Otoman a fost considerată cea mai prestigioasă scriere de orientalistică până la începutul secolului al XIX-lea.

5-11 IULIE

Venezuela devine independentă

5 iulie 1811: Venezuela devine primul stat sud-american care și-a proclamat independența față de Spania. A urmat un lung război civil, între cei care susțineau independența și loialiști. În 26 martie 1812, un cutremur puternic a lovit regiunea centrală a Venezuelei și a omorât circa 20.000 de persoane. În consecință, trupele care susțineau independența nu au mai putut face față regaliștilor spanioli, iar în vară noua republică s-a prăbușit. Abia în 1821, Venezuela și-a câștigat definitiv independența, după un al treilea război.

O guinee pentru Wimbledon

9 iulie 1877: S-a desfășurat prima ediție a Campionatului de tenis de la Wimbledon. Turneul era deschis doar bărbaților, femeile având dreptul de a participa doar din 1884. La prima ediție, din 1877, s-au înscris 22 de bărbați, fiecare plătind câte o guinee pentru a participa. Primul câștigător: Spencer Gore, un jucător de cricket din Surrey în vârstă de 27 de ani.

Collodi îi dă viață lui Pinocchio

7 iulie 1881: La Roma apare prima poveste despre *Aventurile lui Pinocchio*, scrisă de Carlo Collodi. Cartea povestește pățaniile unui personaj numit Pinocchio, o marionetă care a prins viață, și ale săracului său tată, un tâmplar pe nume Geppetto. Collodi a fost un jurnalist puternic implicat în bătălia pentru independența Italiei, dar, dezamăgit de politică, a început să scrie cărți pentru copii.

FOTO: WIKIPEDIA

Magic FM

always great music

magicfm.ro

Download on the App Store

GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:
- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume .....
Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....
Localitate ..... Județ / Sector .....
Cod poștal.....Telefon.....E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPARĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament \ Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele **0374.00.23.81 / 0374.00.23.82** sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

EXTRACARE®

Spray pentru uz extern

arsuri

SPRAY DE CALMARE PENTRU ARSURI UȘOARE

Produs natural, unic în România
Efect rapid
Adecvat tuturor tipurilor de arsuri
Pentru toate vârstele
Diminuează imediat durerea şi edemul

BIOFARM

peste 95 de ani de tradiție și știință

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2026

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

COLECȚIA SFINX